

УКЛАДЗЕНАЯ Ў НАВУКУ ГРОШЫ ПАВІННЫ ПРЫНОСІЦЬ СУР'ЁЗНУЮ АДДАЧУ

Сучасныя рэаліі настойліва патрабуюць, каб любое навуковае даследаванне арыентавалася на навізну і практычную аддачу. Аб гэтым учора на цырымоніі ўручэння дыпламаў доктара навук і атэстатаў прафесара навуковым і навукова-педагагічным работнікам заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, перадае БЕЛТА.

«Кожны крок у гэтым напрамку заўсёды знойдзе падтрымку з боку нашай дзяржавы», — падкрэсліў беларускі лідар.

У сувязі з гэтым Аляксандр Лукашэнка адзначыў работу некаторых вучоных, у тым ліку прафесара Гомельскага дзяржаўна-аграднага ўніверсітэта Дзмітрыя Салівончыка, які зрабіў прарыў у лячэнні інфаркту, дацэнта Гродзенскага дзяржаўна-аграднага ўніверсітэта Генрыха Мілосты, які ўнёс уклад у вырашэнне праблем імпартазамышчэння, распрацаваўшы тэхналогію вырошчвання хмелю ў умовах Беларусі. Вельмі важнай, паводле слоў Прэзідэнта, таксама з'яўляецца доктарская дысертацыя па праблемах абароны інфармацыі, напісаная прафесарам БДУ Цімафеем Барбацько. «На жаль, такой сувязі з актуальнымі сацыяльнымі праблемамі не відаць у многіх грамадскіх і гуманітарных даследаваннях, — заўважыў кіраўнік дзяржавы. — Нашы эканамісты, сацыёлагі, палітолагі не змоглі пакуль даць належную ацэнку таму ўнікальнаму феномену, які ўяўляе сабой сучаснае беларускае грамадства».

«Гуманітарныя не спраўляюцца з задачай сур'ёзнага навуковага суправаджэння ідэалогіі і работы з насельніцтвам. Нашы апаненты, перш за ўсё на Захадзе, выкарыстоўваюць усе больш дасканалыя палітэхналогіі, а вучоныя не могуць прапанаваць эфектыўныя метады процістаяння ім. Або магчыма мы проста не ведаем пра такія метады. У навуковым асяроддзі не спыняюцца спробы аддаць заблыццё славы карані беларускага народа, упісаць наша мінулае ў гісторыю як Польшчы, так і Літвы», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Разам з тым ён адзначыў, што і ў гуманітарыі ёсць дасягненні. У прыклад Прэзідэнт прывёў доктарскую дысертацыю загадчыка кафедры Брэсцкага дзяржуніверсітэта імя А.С. Пушкіна Аляксандра Вабішчэвіча аб барацьбе беларусаў за захаванне культурнай самабытнасці пад уладай Польшчы ў 1920-1930-я гады, а таксама работу дацэнта БДУ Алены Суржовай аб старажытнаславянскіх асновах мовы нашых продкаў. «Таму сёння хацелася б пагаварыць і аб тым, як павысіць актуальнасць і практычную аддачу ад дысертацый. Нельга ўспрымаць навуку як спосаб самасцвярдзання за дзяржаўны кошт», — дадаў кіраўнік дзяржавы.

У Беларусі неабходна правесці карэнную мадэрнізацыю навуковай сферы, заявіў кіраўнік дзяржавы. Паводле слоў Прэзідэнта, за апошнія гады нямала зроблена для захавання і ўмацавання інтэлектуальнага патэнцыялу Беларусі, павышэння ролі навукі ў дзяржаве. «Аднак сёння патрэбны якасныя змены ў арганізацыі і месце навукова-даследчай дзейнасці. Менавіта такая задача пастаўлена перад урадам і Акадэміяй навук. Але тры прапановы, якія імі ўнесены, пакуль крытыка не вытрымліваюць. Відавочная спроба падмацаваць карэнную мадэрнізацыю касметычнымі рамонтамі», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы канстатаваў, што цяпер у Беларусі існуе тая структура навуковай сферы, якая захавалася яшчэ з савецкіх часоў. «Але наколькі апраўдана яе існаванне і ў сучасных умовах?» — паставіў пытанне Аляксандр Лукашэнка.

«Нам неабходна сур'ёзна задумацца над тым, ці патрэбна краіне грувасткая і такая шматпрофільная Акадэмія навук. Я стаюлю пытанне, не сцвярджаю. Магчыма, будзе больш метаэагандна паісіць па шляху тых дзяржаў, дзе даследаванні сконцэнтраваны ва ўніверсітэтах, на прадпрыемствах і даюць рэальны эффект», — адзначыў Прэзідэнт.

Ён таксама паставіў перад прысутнымі яшчэ шэраг пытанняў, у прыватнасці, аб тым, якія навуковыя напрамкі трэба развіваць самастойна, дзе можна кааперавацца з замежнымі калегамі, а ад якіх даследаванняў ёсць сэнс адмовіцца наогул, каб не вынаходзіць ужо вынайдзенае.

«Дробнымі перастаўкамі абсыціна не ўдасца, — папярэдзіў кіраўнік дзяржавы. — Стымілаваць Акадэмію навук, у цэлым навуку ў Беларусі да рэформ мы будзем найбольш эфектыўным спосабам — рублём, скарачаючы бюджэтныя фінансаванні і адначасова патрабуючы павышэння яе аддачы».

Акрамя таго, Прэзідэнт адзначыў, што было зламана нямала копіяў з-за ўведзеных на яго даручэнні прынцыповых падыходаў да ацэнкі дысертацый. Пры гэтым сёй-той нават прадказваў крызіс навуцы з-за няхваткі кандыдатаў і доктароў. «Жыццё даказала нашу праўду. Высокі патрабаванні дзяржавы да атэстацый навуковых кадрў апраўдалі сябе. Тэматыка доктарскіх дысертацый усё больш мяняецца ў бок практычнай значнасці, з'яўляюцца работы сусветнага ўзроўню», — сказаў беларускі лідар, адзначыўшы, што, нягледзячы на гэта, праблем застаецца яшчэ нямала.

Па выніках мінулага года 47 даследчыкаў сталі доктарамі навук. Пяцідзесці выкладчыкам прысвоена званне прафесара. «Гэта сапраўды штучны тавар, фігуры агульнадзяржаўнага маштабу, вучоныя па сутнасці, а не па назве», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле яго слоў, навуку невыпадкова называюць лакаматывам прагрэсу, наколькі яна з'яўляецца адным з важнейшых фактараў дынамікі эканамічнага развіцця, дабрабыту і суверэннасці любой дзяржавы.

У неаплачым даўгу...
Ці любіце вы дзяцей? Дзіўнае пытанне: зразумела, любіце. І вашы сябры іх любяць, і суседзі, і калегі, і знаёмыя... Адкуль жа тады бяруцца недагледжанья, недакармленя, недаласканья, не любіць, непатрэбныя... дзеці? Хто іх не любіць і за што?
У нашай краіне дзясяткі гадоў лічылася, што пра дзяцей-сірот павінна клапаціцца дзяржава. За іх выхаванне адказваў хто заўгодна — школа, інтэрнат, сацыяльныя службы — толькі не самі бацькі. Кропкі над «і» расставіў Дэкрэт Прэзідэнта № 18, які ўступіў у сілу пяць гадоў таму — 1 студзеня 2007 года. Менавіта ў ім, нарэшце, дакладна прапісаны механізм выпічэння сродкаў з нядабайных бацькоў на ўтрыманне дзяцей. Дзяржава вырашыла выкарыстаць тыя рычагі ўздзеяння, якія мела. Ды і мэта, што называецца, абавязала: патрабавалася прымуціць бацькоў працаваць на сваіх жа дзяцей, перад якімі яны і так былі ў неаплачым даўгу.

Зразумела, пазбаўленне бацькоўскіх правоў — гэта самая крайняя мера. І калі ўжо казаць шчыра, сацыяльныя службы не імкнуцца даводзіць справу да суда. Забраць дзяцей у нядабайных бацькоў, апошнім усё ж пакаіць шанц — на працягу паўгода выправіць сітуацыю. Але гэты шанц выкарыстоўваюць, на жаль, не ўсе.

ДОМ ДЗІЦЯЧАЙ НАДЗЕІ

«Тут вельмі добра, але не трэба сюды трапляць», — шчыра кажуць у Магілёўскім сацыяльным прытулку.

У адным з мікрараёнаў абласнога цэнтара, за сінняй агароджай, пасярод прасторнай снежнай тэрыторыі — будынак звычайнага дзіцячага садка савецкага перыяду.

Сцяпаны прытулак сапраўды падобны на дзіцячы садок: і не толькі інтэр'ерам, але і асаблівай атмасферай. Дысананс ствараюць толькі некалькі рэчаў: ізалятар — там жывуць першыя дзесяць дзён і праходзяць урачэбнае абследаванне, асобны пакой — для сустрэч дзяцей з бацькамі (можна двойчы на тыдзень), а таксама ключы ў руках супрацоўнікаў.

Мы не пакідаем дзверы адчыненымі, каб не правакаваць няшчасныя выпадкі і непрыемныя здарэнні, — тлумачыць загадчыца сацыяльнага прытулку Аксана Марковіч.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

У сталічнай краме «Акадэмічная кніга» заўсёды шмат пакупнікоў.

Прэм'ер-міністр патрабуе крэатыўу

Учора на пасяджэнні Савета Міністраў Беларусі падводзілі вынікі 2011 года, абмяркоўвалі 2012-ты і рабілі планы на 2013-ты. Увогуле, канстатавана, што ў новы год краіна прыйшла без тых дысбалансаў, якія штурхалі яе летася. Наперадзе — мадэрнізацыя эканомікі і паліпашэнне дабрабыту насельніцтва.

ВЫНІКІ І НОВЫЯ ПЛАНЫ

Прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Мясніковіч лічыць, што Беларусь увайшла ў 2012 год без макраэканамічных дысбалансаў. «Фактычна вырашана задача нацыянальнай бяспекі. Бюджэтна-фінансавая сістэма працуе бездэфіцытна, прыток валюты пераўраўнаважвае, замаруджаны рост цэн, стабільныя валютны і дэпазітны рынкі», — пералічыў кіраўнік урада. Аднак ён засяродзіў увагу на тым, што гэта ўсё трэба замацаваць і зрабіць незваротным.

Сёлета ў Беларусі павінна быць адноўлена пакупніцкая здольнасць насельніцтва. Такую задачу ставіць сабе Саўмін. Таксама ён збіраецца жорстка змагацца з інфляцыяй. База для гэтага — эфектыўная манетарная і валютная палітыка. «Грашовая маса павінна адпавядаць створанаму валовому прадукту, а валютны курс вызначацца попытам і прапановай», — падкрэсліў Міхаіл Мясніковіч. Наконт сказанага адрэзу было дадзена даручэнне старшын Нацбанка Надзеі Ермаковай. «У Савета Міністраў Рэспублікі Беларусі ёсць праграма, ёсць пазіцыя. Мы ведаем, як павялічваць даходы людзей і ўмацоўваць эканоміку дзяржавы», — запэўніў прысутны прэм'ер-міністр.

НЕАБХОДНЫ МАДЭРНИЗАЦЫЯ І ЭФЕКТЫўНАСЦЬ

На жаль, для мадэрнізацыі эканомікі ў нас не хапае грошай. Па словах Мікалая Шанькова, міністра эканомікі Беларусі, нашы прадпрыемствы знаходзяцца ў стане «закрэдытаванасці», запэўчанасці значна перавышаюць прыбытак арганізацый. «Унутры краіны грошай мала і яны аб'ектыўна дарагія. Мы падлічылі: пры мінімальнай патрэбнасці інвестыцый у 2012 годзе ў 15 млрд долараў ЗША наша банкаўская сістэма здольна забяспечыць не больш за трэцюю частку і пад вялікія працэнты», — расказаў Міхаіл Мясніковіч. Дарэчы, асабістыя крыніцы ў прадпрыемстваў таксама не хапае. А «знешнія запэўчанні ствараюць праблемы ў наступныя гады», таму найважнейшай задачай з'яўляецца прыцягненне ў краіну прамых замежных інвестыцый. Угод распрацаваны і прадстаўлены кіраўніку дзяржавы праект закона аб інвестыцыях. У ім сабраны найлепшыя міжнародныя практыкі і айчыны вопыт. Акрамя таго, неабходна павялічваць эфектыўнасць прадпрыемстваў. «Пры адсутнасці росту прадукцыйнасці працы прэміі і бонусы кіраўніцтва прадпрыемстваў, а таксама дзяржорганаў не выпалчаюцца ні пры якіх умовах», — заявіў прэм'ер-міністр і нагадаў, што адна з галоўных задач, пастаўленых на бягучы год, — рост даходаў насельніцтва. Урад, на думку Мясніковіча, павінен забяспечыць яе выкананне на якаснай аснове за кошт стварэння новых і мадэрнізацыі дзейных працоўных месцаў, і толькі ў вельмі жорсткай сувязі з прадукцыйнасцю.

Ну і ну!

Напаў... сам на сябе

Калі ў Кастрычніцкі РАУС Гродна паведамілі з балыцы пра маладога чалавека, дастаўленага з нахабным раненнем, аператыўнікі крымінальнага вышуку пачалі адпрацоўваць версію разбойнага нападу. Пацярпелы сказаў, што на яго напаў невядомы, ударыў нажом у жывот і забраў грошы. Але... Аказалася, што незадоўга да гэтага здарэння чэтка перадала маладому чалавеку 250 долараў для яго маці. Аднак за некалькі дзён ён «стусціў» валюту ў залы гульнявых аўтаматаў, а каб апраўдаць сябе ў вачах сваякоў, пайшоў на інсцэніроўку разбойнага нападу. І ледзь не развітаўся з жыццём, бо раненне аказалася вельмі цяжкім.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ПРЫЙДЗІ. ПАГЛЯДЗІ. ПРАЧЫТАЙ!

Сёння пачынае працу XIX Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш. Чаго ад яе чакаюць, з якімі думкамі сустракаюць гэтую «кніжную» падзею людзі, чыё жыццё штодзённа звязана з кнігай? «Звязда» пацікавілася ў некаторых з іх.

Аляксандр НЯЧАЙ, дырэктар выдавецтва «Вышэйшая школа»:

Фота: Міхаіл ДРЭБІЦА

— Мне здаецца, што гэтая выстава сімвалічная ўжо тым, што праходзіць у Год кнігі. І для нас гэта прынцыпова важна, таму што ў Год кнігі да кнігі павышаная ўвага. Выстава ў Мінску, здаецца, першая выстава паводле міжнародна-кніжнага календара. Для нас яна задае тон на ўвесь новы кніжны сезон. Выдавецтва «Вышэйшая школа» выпускае вучэбную літаратуру для студэнтаў, а выстава практычна супадае з пачаткам

другога семестра ў ВНУ, таму нам вельмі важна паказаць усе свае вучэбныя кніжныя навінкі. Традыцыйна мы асабліва рупліва рыхтуемся да пачатку навуцальнага года і да пачатку лютага, калі адбываецца адкрыццё кніжнай выставы і пачынаецца другі семестр. Яшчэ адзін важны момант — на гэтай выставе падводзяцца падраўнкі і мінулага года. Асноўныя прэзентацыі, якія будуць праводзіць выдавецтвы, гэта прэзентацыі кніг 2011 года. У рамках выставы абвешчаны вынікі нацыянальнага конкурсу «Мастацтва кнігі», на якім атрымалі ўзнагароды выданні з найлепшым мастацкім і дызайнерскім афармленнем. Наша выдавецтва заўжды ўдзельнічае ў гэтым конкурсе.

Мікалай ЧАРГНЕЦ, старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі:

Фота: Аляксандр КЛЕШЧУКА

— Мы заўжды з вялікім задавальненнем удзельнічаем у гэтай выставе. Раней такога не было, каб Саюз пісьменнікаў выступіў з асобным стэндам, так што сёлётуноу выставу мы асабліва чакаем. Мы хочам паказаць больш за 200 кніг нашых аўтараў, распусціць пра дзейнасць Саюза, чакаем сустрэч з гаспадарамі з-за мяжы, нашымі калегамі і кнігавыдаўцамі. Спадзяюся, што на сустрэчах з наведнікамі і чытачамі зможам расказаць пра свае планы і паслухаць крытычныя заўвагі. Выставу наведзе вельмі шмат людзей, і ўсім, хто прыйдзе да нас з заўвагамі, будзем удзячны. Усе змогуць шчыра выказаць свае думкі пра нейкую канкрэтную кнігу, пісьменніка альбо наогул Саюз пісьменнікаў. Хочацца падаць кнігу ў найлепшым святле. Але ў той жа час хочацца

атрымаць інфармацыю, якая дазволіць зрабіць добры, у тым ліку і крытычны, аналіз — што трэба рабіць надалей: і кнігавыдаўцам, і пісьменнікам. Я хацеў бы адкінуць тэзіс, што трэба абараняць беларускую мову. Яна не мае патрэбы ў абароне, яна мае патрэбу ў тым, каб людзі разумелі, што беларускай мовай трэба карыстацца таксама, як рускай. На выставе, безумоўна, вельмі важна паказаць творы на беларускай мове. У нас ёсць сваё серыя — «Бібліятэка Саюза пісьменнікаў Беларусі». У ёй кнігі выходзяць на мове арыгінала — на якой мове аўтар напісаў творы, на той мове і выдаём. Ужо выйшлі творы класікаў: Янка Купала, Якуб Колас, Іван Чыгрынаў, Іван Шамякін, Пятрусь Броўка, Максім Танк. Сучасныя аўтары таксама пішуць па-беларуску: Алякс Марціновіч, Георгій Марчук, Геннадзь Пашкоў, Алякс Савіцкі і інш. Гэтыя кнігі будуць прадстаўлены на выставе. Мы пастараемся паказаць яе магі больш кніг на беларускай мове. Бо хочам прыцягнуць увагу наведнікаў да таго, што кніг у нас нямала, і трэба іх чытаць.

Міхаіл БАРАЗНА, рэктар Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў:

Фота: Аляксандр КЛЕШЧУКА

— Чакаю выставу з пазітыўнымі пачуццямі. Пакуль яна працуе, некалькі разоў наведваю. Прыходжу, каб пакантактаваць з калегамі, мастакамі, пісьменнікамі. Шуюка кнігі па мастацтве для сябе. Не толькі альбомы, але і кнігі, звязаныя з тэорыяй мастацтваў, па гісторыі наогул. Цікаўлюся эсэістыкай. Ну і, зразумела, мяне прыцягне сам выгляд кніг, знешняе афармленне — якія сёння тэндэнцыі ў афармленні кніг. На выставе заўсёды адбываюцца прэзентацыі выданняў, і гэта вельмі здорава. Таму што прыемна бачыць аўтараў твораў, мастакоў, дызайнераў ужывіваю. Кніг заўсёды багата. І ніколі з пустымі рукамі я не выходжу.

Зоя СВЕТЛАЯ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У ЕўРОПЕ РЭЗКА ПАДАРАЖЭЛІ ГАЗ І ЭЛЕКТРЫЧНАСЦЬ

У пачатку лютага ў Еўропе рэзка павысіліся аптывыя цэны на газ і электрычнасць. Цэны на газ дасягнулі максімальнага ўзроўню за апошнія шэсць гадоў, піша The Independent. На Лонданскай біржы газ падаражэў на 28% — да 520 долараў за тысячу кубаметраў. Газ даражэе на фоне аномальных халоду на кантыненте, а таксама скарачэння паставак з боку найбуйнейшага экспарцёра газу ў Еўропу — расійскага «Газпрама». Нягледзячы на тое, што брытанскія вытворцы газу працуюць амаль на поўную магутнасць, паніка на рынку аказвае істотны ціск на цэны. У той жа час спатываюцца цэны на электрычнасць у Францыі падвоіліся, склаўшы амаль 140 еўра за 1 мегават-гадзіну. Гэта звязана з ростам попыту ў краіне на электрычнасць, які ў бліжэйшы час можа дасягнуць гістарычнага максімуму.

ЯНУКОВІЧ ХОЦА СТВАРЫЦЬ ЗОНУ СВАБОДНАГА ГАНДЛЮ І З ЕС, І З СНД, І З БАЧЫЦЬ АЛЬТЭРНАТЫВЫ ЕўРАСАЮЗУ

Украіна ў 2012 годзе створыць дзве зоны свабоднага гандлю — з ЕС і з СНД, заявіў прэзідэнт краіны Віктар Януковіч. «У 2012 годзе мы канчаткова вызначым правыя ўмовы эканамічнага супрацоўніцтва з нашымі міжнароднымі партнёрамі, асноўны — стварэнне зоны свабоднага гандлю з ЕС і краінамі СНД», — сказаў ён у парламенце падчас адкрыцця сесіі Вярхоўнай Рады. Януковіч прагназуе, што гэты год будзе няпростым для Украіны.

іны. «Неабходна мінімізаваць рызыкі новага сусветнага крызісу, паведамляе партал NEWSru.ua. Таму стратэгічны прыярытэт 2012 года — унутраны пераўтварэнні», — сказаў ён. Януковіч заклікаў украінскі парламент заканадаўча забяспечыць рух Украіны ў Еўрапейскі саюз: «У 2012 годзе Украіна прымае еўрапейскі чэмпіянат па футболе. Гэта важная і сімвалічная падзея, якая па-новаму адкрывае Украіну Еўропе і ўсяму свету. Наш шлях у Еўрасаюз безальтэрнатыўны», — цытуецца Януковіч інфармагенцтвам.

У ТАДЖЫКІСТАНЕ З-ЗА МАРАЗОЎ ЗАКРЫЛІСЯ ўСЕ ШКОЛЫ

Міністэрства адукацыі Таджыкістана вызваліла навучэнцаў сярэдніх агульнаадукацыйных устаноў рэспублікі ад заняткаў з-за моцных халоду. Гэтае распараджэнне датычыцца ўсіх сярэдніх агульнаадукацыйных устаноў Таджыкістана, незалежна ад формай уласнасці. Пазяпланаваныя вакацыі працягнуцца па 10 лютага ўключна.

У ПАПУЛЯРНЫХ АМЕРЫКАНСКІХ БАДАХ ЗНАЙШЛІ НЕБЯЭСЧЭНЫЯ КАМПАНАТЫ

Кампанія Healthy People Co адклікае 15 партый сямі розных БАДаў. Экспертнае казкала: у іх знаходзяцца рэчывы, якія зніжаюць апетыт, і прапарат, які павышаеці паціентам з эрэктывым дысфункцыямі, паведамляе Reuters. У лік дабавак, якія трапілі ў «чорны спіс», уваходзяць Mince Belle, Everlast, Ever Slim, Ever Slim Shake Mix Dietary Supplement Strawberry і Ever Slim Shake Mix Dietary Supplement Chocolate. Усе гэтыя сродкі для зніжэння вагі, як аказалася, змяшчаюць субтрамін. Ён здольны прыводзіць да павышэння крывагнага ціску і павялічваць частату сэрцабіцця. У сувязі з гэтым прапарат буды адкліканы з амерыканскага рынку. У дадатках Perfect Men Dietary Supplement і Herbal Drink Asa-man Mangosteen Dietary Supplement эксперты выявілі талдалафіл, які ўступае ў рэакцыю з нітраматам, што знаходзіцца ў леках на каштальт нітрагліцэрыну. Гэта прагражае небяспечнае зніжэнне ціску.

Прэм'ер-міністр патрабуе крэатыву

ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ — ТОЛКІ НА ВЫГАДНЫХ УМОВАХ

Ніякага распродажу дзяржаўмаёмасці не плануецца. Кіраўнік урада падкрэсліў, што Беларусь будзе прадаваць акцыі сваіх прадпрыемстваў толькі на выгадных умовах. У найбліжэйшы час урад прадставіць Прэзідэнту пералік запланаваных да прыважыцель у гэтым годзе арганізацый. «Мы спакойна і паслядоўна будзем адкрываць нашу эканоміку, ствараць новыя працоўныя месцы і прыцягваць інвестараў для росту дабрабыту нашых людзей», — кажаў прэм'ер-міністр. Між іншым, продаж актываў запланаваных прадпрыемстваў павінен забяспечыць прыток у краіну не менш за 2,5 млрд долараў. Прыважыцель і структурныя рэформы, па словах Міхаіла Мясніковіча, — гэта штотдзінная праца для ўрада. Рабіцца гэта ўсё будзе без шу-

му, спакойна. «Пры гэтым не будзе ніякіх масавых скарачэнняў, звальненняў і іншых страху, якія імкунца пасеяць некаторыя апаненты ў грамадстве».

ШТО ЯШЧЭ НОВАГА?

Урад жорстка возьмецца за маналістаў — будуць прыняты новыя антыманопольныя захады, і кожны «змоўшыц» пашкадуе. Прынамсі, у гэтым запэўнівае Саўмін. Міністэрства фінансаў абавязалі забяспечыць жорсткае захаванне бюджэтных дысцыпліны, каб выключыць факты пачатку праектаў у грамадскім сектары, калі яны не маюць пацверджаных крыніц фінансавання. Парушэнне прапанавалі кваліфікаваць як шкодніцтва. «Урад будзе ўдзячны дзяржкантролю за спыненне замажорвання сродкаў у незавершаным, нягланавым, неэфектыўным будаўніцтве, — адзначыў Міхаіл Мясніковіч. — Урад зацвердзіў аб'ектныя спісы жылых дамоў, малочна-

таварных ферм і іншых аб'ектаў, якія кродытуцца ў цэнтралізаваным парадку, на астатнія аб'екты павінны прыцягвацца выключна камерцыйныя і ўласныя рэсурсы». «Атрымаць максімум выгады ад Адзіннай эканамічнай прасторы», — заклікае прэм'ер-міністр. Ён лічыць, што неабходна цалкам выкарыстаць усе магчымасці, якія нам дае старшыняства сёлета ў Савец ЕЭК. «Мы павінны прадаваць крэатыўна!», — яшчэ адзін заклік Міхаіла Мясніковіча, які гучыць больш чым актуальна. На думку Міхаіла Снапкова, адна з асноўных рызык для Беларускай эканомікі ў будучыні — вялікая канкурэнцыя пасля ўступлення ў Сусветную Гандлёвую Арганізацыю. Адзіная эканамічная прастора ўжо дэ-факта пабудавана на ідэалогіі СГА. Канкурэнцыя павялічваецца, а значыць, неабходна павялічыць і канкурэнтаздольнасць нашых тавараў. Вось тут крэатыў і спатрэбіцца.

Уладзіслава КУЛЕЦКІ.

З ВЕНЕСУЭЛЬСКИМ ІМПЭТАМ

ВОЗМУЦЦА ЗА ПРЕЗЕНТАЦЫЮ ЛІТАРАТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ ЯРКАЙ ЛАЦІНААМЕРЫКАНСКОЙ КРАІНЫ НА XIX МІНСКАЙ МІЖНАРОДНАЙ КНІЖНАЙ ВЫСТАВЕ КІРМАШ, ЯКАЯ АДКРывАЕЦА СЭННЯ. ВЕНЕСУЭЛА ТАМ — ГАНАРОВЫ ГОСЦЬ.

Цэнтральнае месца ў экспазіцыі зойме шыкоўны фотаальбом з дзівоснымі пейзажамі і лірычнай назвай «Венесуэла: зарачараване поўдн». Тамтэйшым незвычайным мясціцам урасабляцца ў выданні не ўпершыню. Яны сталі цудоўным фомам для разгортвання падзей у рамане «Закінуты свет», нагадаў **пасол Венесуэлы ў Беларусі Амерыка Дыяс Нуньес** падчас прэс-канферэнцыі для беларускіх журналістаў. Ён звярнуў увагу на тое, што наведнікі выставы змогуць не толькі азнаёміцца з венесуэльскімі выданнямі, але і пагутарыць з літаратарамі. Беларускім кнігалюбам варта разлічваць на знаёмства з Луісам Брыта Гарсіяй і Раберта Эрнандэсам Мантойя.

Знаёмству дзюво краін адлегласці ўвогуле перашкаджаць не павінны, хіба дыстанцыя — перашкода венесуэльскаму імпульсу?! «Так, я 24 гадзіны — з усімі гэтымі перасадкамі — змарнаваў на тое, каб вырнуцца ў Беларусь пасля працоўнага адпачынку ў Венесуэле», — прызнаецца дыпламат. Аднак

геаграфічная аддаленасць, на яго думку, нязначна паўплывала на тавараабмен, палітычныя, эканамічныя і культурныя сувязі. «З 2006 года яны з віртуальных сталі рэальнымі па расшніраванні кіраўніцтва дзюво краін», — акцэнтуюе кіраўнік дыпламіі. Вельмі важна, што ў аснове іх пакладзены «прынцып узаемапаўнаважэннасці эканомік і высокакачэства дзюво народаў да незалежнасці».

У пацвярджэнне сваіх слоў спадар Нуньес згадаў шэраг палітыка рэалізаваных дзюво праектаў і тых, што воль будучы ўвасоблены. Завод па вытворчасці цэгля і ўзвядзенне больш як 20 тыс. кватэр у Венесуэле. Ацэньваючы будоўлі ў Маракаі і Каракасе, кіраўнік дыпламатычнага прадстаўніцтва сказаў, што «павінен павіншаваць дызайнераў і будаўнікоў гэтых жылых комплексаў». Сярод іншых удалых прыкладаў кааперацыі дыпламат назваў будаўніцтва аграрнапрамысловых гурдаўкі ў узэмнах продаж тавараў, якія карыстаюцца вялікім поштытам у абедзюво краінах. «У лічаныя тыдні адкрыцця зборачнага вытворчасці беларускіх гурдаўкі і трактароў», — інфармуе пасол. У планах — і гурдаўкі 10 тыс. трактароў і 5 тыс. гурдаўкі аўтамабіляў. «Беларусь рэальна дапамагае змяніць жыццё венесуэльцаў», — рэзюмуе дыпламат.

Экстранная нарада

АДКАЗАЛІ ЗА ЗУБРОЎ: СТРАЦІЛІ ПАСАДЫ

У Міністэрстве лясной гаспадаркі адбылося экстраннае пасяджэнне калегіі па разглядзе фактаў парушэння правілаў палявання і прыняцці рашэнняў па ўзмацненні кантролю за іх захаваннем. Прычынай для экстранага склікання калегіі стаў апошні выпадак браканьерства ў Валожынскім раёне.

Факт забойства трох зуброў быў выяўлены 3 лютага супрацоўнікамі Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь і рэйдавай групай дзяржаўнай лясной аховы Валожынскага даследнага лягсгаса. 5 лютага на месца для разгляду выяўленага парушэння на тэрыторыі ляснага фонду выяздзала камісія Мінлягсгаса на чале з міністрам Міхаілам Амелянічычам.

6 лютага ў дачыненні да кіраўніцтва Валожынскага лягсгаса — дырэктара і галоўнага ляснічана, а таксама кіраўніка структурных падраздзяленняў Мінскага дзяржаўнага вытворчага лесагаспадарчага аб'яднання (назначылі аддзела аховы, абароны і паліўнічнага тур'яму, які адказвае за кантроль паліўнагагаспадарчых дзейнасці), былі прыняты кадравыя рашэнні. Загадам міністра лясной гаспадаркі яны адхілены ад пасады, што заімавалі, за незабеспячэння кантролю за захаваннем правілаў палявання на даручанай тэрыторыі ляснага фонду, паведамлілі ў прэс-службе Мінлягсгаса. Прыцягнутыя да адміністрацыйнай адказнасці генеральны дырэктар і галоўны ляснічы абласнога лесагаспадарчага аб'яднання. На экстраным пасяджэнні нарады былі разгледжаны і іншыя факты браканьерства, што адбылося сёлета. Перад паліўнічымі гаспадаркамі пастаўлены жорсткія патрабаванні па ўзмацненні кантролю за захаваннем правілаў палявання, прыцягненні да строгай адказнасці службовых асоб, якія не забяспечылі належнага кантролю за захаваннем патрабаваньняў заканадаўства.

Сяргей РАСОЛЬКА.

РАССЛЕДОВАНИЕ СПРАВЫ ПОЛУДНЯ ПРАЦЯГНУЛІ ДА ЧЭРВЕНЯ

Пра гэта «Звяздзе» паведамлілі ў аддзеле інфармацыі і сувязі з грамадскасцю Следчага камітэта Беларусі. Следчы камітэт працягвае расследаваць крмінальную справу ў дачыненні да былога намесніка міністра ўнутраных спраў — начальніка міліцыі грамадскай бяспекі **Ліўгена Полудня**. Апошні абвінавачваецца за злоўжыванні ўладай і службовымі паўнамоцтвамі (ч. 3 арт. 424 Крмінальнага кодэкса Беларусі — Н.Д.).

Падчас папярэдняга следства працягваюцца новыя звесткі аб здзяйсненні абвінавачваным іншых злачынстваў супраць інтэрасаў службы, — удакладнілі ў Следчым камітэце. — А таксама высвятляецца, ці маюць дачыненне да супрацьпраўнай дзейнасці Полудня службовыя асобы праваахоўных органаў. У сувязі з гэтым тэрмін расследавання крмінальнай справы і ўтрымання абвінавачванага пад вартай працягнуты да чэрвеня 2012 года.

Нагадаем, што крмінальная справа ў адносінах да Яўгена Полудня была заведзена 8 снежня мінулага года. 27 снежня за дыскрэдытацыю звання супрацоўніка органаў унутраных спраў указам Прэзідэнта ён быў вызвалены ад пасады і звольнены з органаў унутраных спраў.

Надзея ДРЫЛА.

КАМІСІЯ РАССЛЕДУЕ ІНЦЫДЭНТ З ВАЕННЫМ САМАЛЁТАМ

Спецыяльная камісія расследуе інцыдэнт, які адбыўся з ваенным самалётам на 212-м авіяцыйным палігоне (Нёман) 31 студзеня, паведамлілі ў Міністэрстве абароны Беларусі. На палігоне адпрацоўвалася баявое прымяненне штурмавікоў Су-25 на наземных цэлях. Раптоўна ў аднаго са штурмавікоў сарвала «ліхтар» — празрыстую частку кабіны. За штурвалам быў ваенны лётчык першага класа — гвардыі маёр, які меў налёту ў 1150 гадзін.

Як адзначылі ў абаронным ведамстве, група кіраўніцтва палётаў і сам пілот дзейнічалі ў строгай адпаведнасці з інструкцыямі па лётнай эксплуатацыі. Для лётчыка ўсё скончылася добра: ён давёў машыну да аэрадрома і паспяхова пасадзіў яе.

«Паводле папярэдніх звестак, прычына інцыдэнту — канструктыўны недаход. Але расследаванне яшчэ не скончана», — адзначылі ў Мінбароны.

Кар. БЕЛТА.

Розгалас

ЗОЛАТАВАЛЮТНЫЯ РЭЗЕРВЫ БЕЛАРУСІ З ПАЧАТКУ ГОДА ВЫРАСЛІ НА \$52,3 МЛН ПА СТАНДАРТАХ МВФ

Паводле папярэдніх даных, аб'ём золатавалютных рэзерваў Беларусі ў вызначаным МВФ на 1 лютага гэтага года склаў \$7968,2 млн, павялічыўшыся з пачатку года на \$52,3 млн. Аб гэтым паведамлілі БЕЛТА ў праўленні інфармацыі Нацыянальнага банка.

У нацыянальным вызначаным золатавалютных рэзервы дасягнулі ўзроўню ў \$9493,5 млн, павялічыўшыся за студзень 2012 года на \$106,3 млн. Рэсту золатавалютных рэзерваў у студзені садзейнічала павелічэнне кошту золата на міжнародным рынку каштоўных металаў, а таксама дадатнае сальда куплі-продажу замежнай валюты ў ААТ «Беларуская валютна-фондавая біржа». Пры гэтым Нацыянальным банкам і ўрадам Беларусі былі выкананы ў поўным аб'ёме знешнія і ўнутраныя абавязальнасці ў замежнай валюце.

ФЕРМЫ ПАД СНЕГАМ

Фота Матвіёўскага абласнога УМНС.

7 лютага раніцай у МНС паведамлілі пра частковае абрушэнне даху малочнагаварнай фермы ў вёсцы Завадзь Віравая Слаўгарадскага раёна. У будынку, узведзеным у 1975 годзе, абваліліся шчыферны дах плошчай 720 квадратных метраў. Прычына — павелічэнне снегавой нагрукі. Пацярпелыя няма, эвакуацыі доўжана старту (амаль 200 гаоў) не спатрэбілася. Ідуць аднаўленчыя работы.

6 лютага часткова абваліўся дах і ў цялятніку, што ў вёсцы Махава Магілёўскага раёна. Будынку больш за 40 гадоў, плошча абвалу — 70 квадратных метраў. У той жа дзень аднавілі кроквенную сістэму хлява і накрылі дах уборойдама.

Паводле інфармацыі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, у гэты жа дзень абрушыўся адзін скат даху цялятніка ў вёсцы Аляксандраўка Ельскага раёна: састарэлыя апорныя канструкцыі не вытрымалі снегавой нагрукі. У гэты момант у будынку было 60 цялят ва ўзросце да года. Пацярпелых не было. Жывёлу размясцілі ў іншых цялятніках. Работы па аднаўленні даху вялі рабаміцыі КСУП «Ельскі».

Алена КАЗЛОВА, Сяргей РАСОЛЬКА.

СМЯРОТНЫ АБГОН

Па віль чарвога ліхача за рулём часам церпяць ні ў чым не вінаваты людзі. У Быхаўскім раёне ў аварыі загінуў адзін чалавек і некалькі атрымаў траўмы.

Раніцай палібуў вёскі Вараніно 22-гадовага расіянін, які кіраваў «Шуэале Авеа», выршыў абганцаў грузавы аўтамабіль. Іншамарка выскачыла на сустрэчную паласу, дзе адбылося сутыкненне з мікрааўтобусам «Газель».

Удар быў такі, што ад «Шуэале» засталася літаральна толькі падова, — паведаміла падрабязнасці здарэння інспектар аддзялення апацімі і прапаганды Магілёўскай ДАІ Воўга Вяршубскага. — Гітым абдова аўтамабіль сутыкнуўся з фурай, якая, у сваю чаргу, перакулілася ў кювет. Вадзіцель іншамаркі загінуў на месцы, яго 24-гадовы пасажыр з цяжкамі траўмамі даступлены ў раённую бальніцу. Пацярпелі таксама 56-гадовы вадзіцель «Газель» і тры яго пасажыры — 19, 22 і 37 гадоў.

Паводле звестак ДАІ, малады расіянін і раней парухаваў правілы дарожнага руху: толькі ў студзені на тэрыторыі Беларусі яго 5 разоў прыцягвалі да адміністрацыйнай адказнасці — не толькі ў якасці вадзіцеля за высокую хуткасць і ігнараванне зрэмнага асіпкі, а нават і ў якасці пешахода. Ён, вядзь, меркаваў, што з ім нічога не здарыцца, але гэта была фатальная памылка.

Алена КАЗЛОВА.

Навіны Беларусі і замежжя ў рэжыме on-line на сайце «Звязды» — www.zviazda.by

Уважаемые акционеры ОАО «ПОСТТОРГ» СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ.

Собрание состоится 26 марта 2012 года в 10.00 по адресу: г. Минск ул. Клумова, 3, офис ОАО «Постторг».

- ПОВЕСТКА ДНЯ:**
- Отчет генерального директора об итогах финансово-хозяйственной деятельности общества за 2011 год и основных направлениях развития общества в 2012 году.
 - Докладчик — генеральный директор Смольский С.А.
 - Утверждение заключения аудиторской проверки финансово-хозяйственной деятельности общества за 2011 год, заключение ревизионной комиссии по результатам проверки деятельности общества за 2011 год.
 - Докладчик — председатель ревизионной комиссии Лысаковская И.П.
 - Отчет председателя наблюдательного совета о работе в 2011 году.
 - Докладчик — председатель наблюдательного совета Неворская Н.И.
 - Утверждение годового отчета, бухгалтерского баланса и отчета о прибылях и убытках за 2011 год.
 - Докладчик — главный бухгалтер Бурач С.Г.
 - О распределении чистой прибыли и о дивидендах за 2011 год и направлениях использования чистой прибыли в 2012 году.
 - Докладчик — главный бухгалтер Бурач С.Г.
 - Изменение размера уставного фонда, и внесение изменений в Устав общества.
 - Докладчик — председатель наблюдательного совета Неворская Н.И.
 - Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
 - Докладчик — генеральный директор Смольский С.А.
 - Утверждение условий материального вознаграждения членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
 - Докладчик — генеральный директор Смольский С.А.
 - Определение органа публикации информации ОАО «Постторг».
 - Докладчик — председатель наблюдательного совета Неворская Н.И.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Клумова, 3, комн. 45 с 20 по 23 марта 2012 года с 10.00 до 16.00 либо 26 марта 2012 года по месту проведения собрания.

Регистрация участников собрания в день проведения собрания с 9.00 до 9.45 по месту проведения собрания.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционерное общество — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.

Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию на 17 февраля 2012 года.

Наблюдательный совет.

ОАО «Молодечнообщепит» (продавец) в лице управляющего в производстве по делу о банкротстве (организатор аукциона) ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже единого лота в составе следующего имущества: здание конторы (инв. № 630/С-49019) общ. пл. 144,9 м.кв., здание навеса-склада (инв. № 630/С-49027) общ. пл. 300,4 м.кв., здание цеха (инв. № 630/С-66256) общ. пл. 233,4 м.кв., здание склада (инв. № 630/С-67003) общ. пл. 146,1 м.кв., здание склада (инв. № 630/С-49023) общ. пл. 1627,1 м.кв., здание склада (инв. № 630/С-39942) общ. пл. 668,2 м.кв., здание склада (инв. № 630/С-39941) общ. пл. 656 м.кв., электрические сети, линии освещения, противопожарные с/т, установка «Циклон Ц-800». Здание навеса-склада обременено правом аренды на срок до 30.06.2012 г.

Имущество расположено по адресу: г. Молодечно, ул. Чарота, 16. Площадь земельного участка — 1,83 га. Начальная стоимость с НДС — 3 312 786 108 рублей.

Аукцион состоится 15.03.2012 г. в 14.30 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, 4-й этаж, конференцзал.

Задаток в размере 10% от начальной цены перечисляется на р/с 3012034550013 в ЦБУ № 1 ЗАО «МТБанк», г. Молодечно, МФО 153001117, УНП 600066618, ОАО «Молодечнообщепит» (дополнительная информация размещена на сайте www.capitalgroup.by).

Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

7 лютага 2012 г. № 46 г. Мінск

АБ ЗВАЛЬНЕННІ У ЗАПАС ВАЕННАСЛУЖАЧЫХ ТЭРМІНОВАЙ ВАЕННАЙ СЛУЖБЫ І ПРЫЗЫВЕ ГРАМАДЗЯН НА ТЭРМІНОВУЮ ВАЕННУЮ СЛУЖБУ У ЛЮТЫМ—МАІ 2012 Г.

- (Вытрымка)
- Звольніць у запас ваеннаслужачых тэрміновай ваеннай службы, якія выслужылі вызначаны тэрміны ваеннай службы па прызыве.
 - Прызваць у лютым—маі 2012 г. на тэрміновую ваенную службу грамадзян Рэспублікі Беларусь мужчынскага полу, якім да дня прызыву споўнілася 18 гадоў і якія не маюць права на адтэрміноўку ад прызыву, а таксама грамадзян прызыўнога ўзросту, якія страцілі права на адтэрміноўку.
 - Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь, абласным, Мінскаму гарадскому выканаўчым камітэтам забяспечыць выкананне мерапрыемстваў, звязаных з прызывам грамадзян на тэрміновую ваенную службу, у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.
 - Міністэрству абароны да 1 чэрвеня 2012 г. накіраваць прызваных на тэрміновую ваенную службу грамадзян ва Узброеныя Сілы, іншыя войскі і вайсковыя фарміраванні Рэспублікі Беларусь у межах колькасці згодна з дадаткам*.
 - Устанавіць, што пацярпелыя ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС грамадзяне, прызваныя на тэрміновую ваенную службу, накіроўваюцца ў войскі часткі і фарміраванні, якія не знаходзяцца на тэрыторыі радыяефектыўнага забруджвання, і прызначаюцца на вайсковыя пасады, не звязаныя з работамі па эксплуатацыі крыніц іанізуючага выпраменьвання звышвысокіх частот і з кампанентамі ракетнага паліва.
 - Дзяржаўнаму аб'яднанню «Беларуская чыгунка» забяспечыць па заўкладу Міністэрства абароны, іншых дзяржаўных арганізаў, у якіх прадуведжана вайсковая служба, перавозку ваеннаслужачых тэрміновай ваеннай службы, якія выслужылі вызначаны тэрміны ваеннай службы па прызыве, і грамадзян, прызваных на тэрміновую ваенную службу.
 - Ваенным камісарам на падставе адпаведных рашэнняў раённых (гарадскіх) прызыўных камісій накіроўваць у органы пракуратуры матэрыялы на грамадзян, якія ухіліліся ад прызыву на тэрміновую ваенную службу, для прыцягнення іх да адказнасці ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.
 - Для службовага карыстання.
 - Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь да 20 ліпеня 2012 г. прадставіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь інфармацыю аб выкананні прызыву грамадзян на тэрміновую ваенную службу.
 - Гэты Указ уваходзіць у сілу пасля яго афіцыйнага апублікавання.

* Дадатак — для службовага карыстання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнка

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ САЎЛІ МІНІСТЭРА З НАГОДЫ ВЫБРАННЯ ПРЭЗІДЭНТАМ ФІНЛЯНДЫ

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Беларусь удзяляе вялікую увагу пашырэнню ўсеабавага супрацоўніцтва з Фінляндіяй. «Уплывены, што заснаваныя на прынцыпах партнёрства ўзаемнай павягі беларуска-фінляндскай адносіны будуць і ў далейшым плённа развівацца на карысць народаў нашых краін», — адзначыў кіраўнік беларускай дзяржавы.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ўзнагародзіў ордэнам МАЦІ ШМАТДЗЕТНЫХ ЖАНЧЫН

Прэзідэнт Беларусі ўзнагародзіў шматдзетных жанчын Брэсцкай, Гродзенскай, Магілёўскай абласцей ордэнам Маці за нараджэнне і выхаванне пяці і больш дзяцей. Адпаведны ўказ Аляксандра Лукашэнка падпісаў 6 лютага.

У прыватнасці, сярод удастоеных ордэна Маці — вытворца марожанага Беларуска-германскага сумеснага прадпрыемства «Сан-та Брэмар» ТАА Ірына Машчук, кіраўнік спраў Чудзінскага сельскага выканаўчага камітэта Ганцавіцкага раёна Галіна Стральчона, гродзенскія хатнія гаспадыні Марына Атліванчык і Раіса Майніна, санітарка Бабруйскай цэнтральнай бальніцы Нэлі Краўчанка, зборшчык верху абутку ААТ «Чырвоны Кастрычнік» Алена Куляшова.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА Падзякаваў АНАТОЛІЮ СМІРНОЎА ЗА ІСТОННЫ УКЛАД У БЕЛАРУСКА-КАЗАХСТАНСКАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Беларусь і Казахстан актыўна выбудовваюць узаемаадносінны ў інтэграцыйных аб'яднаннях. Гэта адначыў кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка 7 лютага на сустрэчы з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Казахстан у Рэспубліцы Беларусь Анатоле Смірновым, які завяршае сваю дыпламатычную місію ў нашай краіне.

Аляксандр Лукашэнка выказаў перакананасць, што пасол павінен паляпшаць адносіны паміж дзяржавамі і ва ўсёй палітры ўзаемаадносін знаходзіць лепшае, бачыць тая праблему, якія трэба вырашаць, але, на жаль, гэта не заўсёды так. Кіраўнік дзяржавы выказаў словы вялікай удзячнасці паслу Казахстана за яго істотны ўклад у развіццё беларуска-казахстанскага ўзаемадзеяння. «Беларусь і Казахстан знаходзяцца ў самым блізкім інтэграцыйным эканамічным аб'яднанні, у цесным ваенна-палітычным аб'яднанні», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Анатоль Смірнов сказаў, што Казахстан будзе далей развіваць узаемавыгаднае супрацоўніцтва, нарошчваюць гандлёва-эканамічнае ўзаемадзеянне з Беларуссю.

Па аб'ёме беларускага экспарту Казахстан з'яўляецца трэцім на значнасці партнёрам Рэспублікі Беларусь сярод краін СНД. Беларусь разглядае Казахстан у якасці апорнай пляцоўкі для нарошчвання беларускага экспарту ў рэгіён Цэнтральнай Азіі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

ФАКТ

ДАРОГІ ПАТРАБУЮЦЬ ТРЫЛЬЁНАЎ

Сёлета ў нашай краіне плануецца адрамантаваць 934 кіламетры дарог.

Неабходнасць у рэканструкцыі ў Беларусі маюць 6,6 тысячы кіламетраў дарог, гэта 43% ад іх агульнай працягласці. Пра гэта паведаміў начальнік упраўлення ўтрымання дарожнай сеткі дэпартаменту «Белаўтадар» Міністэрства транспарту і камунікацый Аляксандр Галаўнёў. Каб выправіць сітуацыю, неабходна 4 трыльёны рублёў.

На рэканструкцыю і будаўніцтва дарог з дзяржбюджэту сёлета выдаткавана 1,6 трыльёна рублёў. Дадатковая пазыка, неабходная для правядзення работ,

ВІНАВАТЫ НЕ МАРАЗЫ...

Нягледзячы на моцныя маразы, ў Баранавіцкім раёне надзвычайны здарэнні было нямамат. Па-першае, абшылося без ахвяр, а па-другое, надвор'е асабліва не паўплывала на сітуацыю.

— Сітуацыя ў горадзе і па раёне даволі спакойная. Падчас маразоў у раёне здарыліся два пажары. Іх ліквідавалі даволі хутка. Вось конох «Агракам-біната «Мір» правлілі ініцыятыўу і паспрабавалі адкрытым агнём разгарэць замерзлую трубу з вадой. Узнік пажар, у выніку якога згарэла частка даху каюшні, але жывёла не пацярпела. На пачатку года, у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года, росту колькасці пажараў няма, конох надвор'е апошнім часам стала экстрэмальнае. Сігналы на конт абмарожвання наступалі. Некаму «прыхапіла»

руку ці нагу, але, зноў жа, нічога надзвычайнага. Усе службы ў нас падрыхтаваныя, праводзіцца работа з населенымі, але чалавечы фактар застаецца галоўнай прычынай узгаранняў. Колькі тлумачыць, што нельга паліць у пасцелі, а чалавек вып'е перад сном — і за цыгарэту. Есць праблемы і з абгаравальнымі катламі, печамі, — паведаміў намеснік начальніка Баранавіцкага аддзела МНС Уладзімір Лопух.

А вось па Брэсцкай вобласці, у цэлым, сітуацыя з пажарамі больш сур'ёзная. Толькі за 6 дзён лютага па

Галактыка Кніжнай палаты

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ кніжная палата — галоўная скарбонка кніг у Беларусі. Там захоўваюцца бадай усе кнігі, выпушчаныя ў нашай краіне пачынаючы з 1920-х гадоў. Алена Іванова, дырэктар Кніжнай палаты, распавяла «Звяздзе» чаму кніга — галоўны артэфакт нашай культуры.

Гэтую ветліваю жанчыну можна смела назваць адной з галоўных захавальніц кніг у нашай краіне. З 2005 года яна з'яўляецца дырэктарам Нацыянальнай кніжнай палаты Рэспублікі Беларусь. «Кніжніца» ў другім пакаленні. Некалі яе маці працавала галоўнай рэдактарам у выдавецтве «Беларусь». Таму можаце ўявіць, наколькі шматлікая калекцыя кніг у хатняй бібліятэцы Алены Віталіёўны. Ёсць амаль усе айчыныя і замежныя класіка, шмат сучаснай літаратуры. Праўда, у архівах Нацыянальнай кніжнай палаты выданню усё-такі больш — іх зараз там знаходзіцца каля 4 мільёнаў. І гэтая колькасць, вядома, павялічваецца з кожным годам. Кніга для Алены Івановай — не толькі праца, але і любімае хобі. Яна з захапленнем дэманструе свае ўлюбёныя томкі беларускіх класікаў — Максіма Багдановіча, Янкі Купалы і Якуба Коласа. Надта любіць чытаць беларускую паэзію. А гэтыя ўтульныя мініяцюры кніжачкі выдавецтва «Харвест» заўжды зручна насіць з сабой. Зараз Алена Віталіёўна чытае раман «Бессмертносць» вядомага чэшскага пісьменніка Мілана Кундыры. Такія літаратура, на яе думку, дазваляе сканцэнтравацца на вечных праблемах, паглядзець на жыццё з філасофскага, а не звыклага побытава-штотдзённага пункту гледжання.

Усе сядзяць і чакаюць, калі знікне друкаваная кніга

— 2012 год — Год кнігі, што гэта значыць для Нацыянальнай кніжнай палаты?

— Ведаце, калі на ўзроўні кіраўніка дзяржавы абвешчаецца Год кнігі, гэта значыць, што ў кніжнай галіне ёсць моманты, на якія прыйшоў час звярнуць асабліваю ўвагу. Мы разумеем, што абзначаны не толькі прыярытэты, але і праблемы. Значыць, ёсць праблемы ў такой сацыяльнай

больш аператыўна і эфектыўна аказваць электронныя паслугі насельніцтву, дзяржаве, бізнесу. Шэраг нашых выданняў, якія выходзяць у серыі «Летапіс друку Беларусі» перавядзём у электронны фармат і зробім агульнадаступнымі. Кніжная палата выдэе ўлік не толькі асобных выданняў, але і артыкулаў, якія публікуюцца ў гэтых выданнях; улік усіх кніг, брашуры і іншай друкаванай прадукцыі. Захоўваем нават улеткі, паштоўкі, плакаты і афішы. У новай электроннай базе звестак будуць прадстаўлены выданні з серыі «Летапіс друку Беларусі»

Фонды Нацыянальнай кніжнай палаты і Нацыянальнай бібліятэкі — гэта два страхавыя фонды. Яны заўжды павінны знаходзіцца асобна, гэта паўсюль у свеце, дзеля захавання бяспекі таго, што ёсць у гэтых фондах, каб яны падстрахоўвалі адно аднога.

з'яе, як кніга. І гэтыя праблемы не толькі ў Беларусі. Яны агульнасусветныя — зніжэнне інтарэсу да кнігі, чытання. Натуральна, што Кніжная палата на сваім узроўні, у рамках сваёй кампетэнцыі будзе спрабаваць нейкім чынам пераадоляваць гэтыя праблемы. Працягнем папулярызуючы звестак пра беларускае кнігавыданне. У прыватнасці, статыстычныя. Па інфармацыі, якая ўводзіцца ў абарот праз кнігі, мяркуюць не толькі пра ўзровень ведаў у канкрэтнай дзяржаве, але і пра інтэлектуальнае і духоўнае развіццё нацыі. Мы праводзілі даследаванне «Кнігавыданне Беларусі ў 2001—2010 гг.», сёлета плануем яго завяршыць і апублікаваць вынікі. Запланаваны таксама шэраг навукова-практычных семінараў для выдаўцоў па нарматыўна-прававым забеспячэнні кнігавыдання. Мяркуем правесці перавыданне стандартаў па вучэбных выданнях.

— Што шчасна ў планах Кніжнай палаты?

— У рамках Дзяржаўнай праграмы «Электронная Беларусь» у 2009—2010 гадах на базе Кніжнай палаты распрацавана інфармацыйная сістэма дзяржаўнай бібліяграфічнай інфармацыі. З 2012 года запускаецца праект Нацыянальнай праграмы паскоранага развіцця інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій на 2011—2015 гады «Стварэнне інтэрнэт-сэрвісаў нацыянальнага кантэнту на аснове дзяржаўнай бібліяграфічнай інфармацыі». Будзе распрацавана некалькі інтэрнэт-сэрвісаў, якія дапамогуць

звесці пра іншыя выданні ў зручнай электроннай форме з гіперпасылкамі і г. д. Нацыянальная кніжная палата Беларусі з'яўляецца агенцтвам міжнароднай стандартнай кніжнай нумарацыі — прывойсвае выдаўцам нумары ISBN. Хутка гэтая паслуга будзе аказвацца ў рэжыме анлайн. Выдавец заўважэ свой «асабісты кабінет» на нашым сайце і зможа ў любы момант паглядзець баланс сваёй нумароў ISBN, заказаць новыя нумары, апяціць праз інтэрнэт гэтую паслугу. Магчыма, з'явіцца і сэрвіс, які дазваляў бы выдаўцам у рэжыме анлайн запавяць статыстычныя справаздачы, што падаюцца ў Кніжную палату.

— Якія тэндэнцыі назіраюцца сёння ў беларускім кнігавыданні?

— І ў Беларусі, і ва ўсім свеце — тэндэнцыя да зніжэння тыражоў выданняў і росту колькасці найменняў. Хоць у 2010 годзе ў нас зафіксавана не толькі падзенне тыражоў, але і падзенне колькасці найменняў. Вось 2008 год быў рэкордным: самая вялікая колькасць кніг і самы вялікі тыраж за апошнія 10 гадоў. 2009 год па інэцыі рухаўся за 2008-ым. А ў 2010-м мы канчаткова адчувалі наступленне крызісу і, на жаль, зафіксавалі падзенне тыражоў на 17% і зніжэнне колькасці найменняў на 14%. 2011 год прыйшоў з больш прыемнай навіной: колькасць найменняў вырасла на 0,4%. Але тыражы працягваюць істотна падаць — мінус 20%. Наогул, у 2011 годзе ўсяго выдана 11 тысяч 84 назвы кніг агульным тыражом 34,3 млн экзэмпляраў. Цікава, што 40% выдавецкай прадукцыі ў нас выпускаецца вельмі маленькімі тыражамі — да 500 экзэмпляраў. Адываецца зніжэнне тыражоў і навуковых выданняў.

Ёсць і аб'ектыўныя тэндэнцыі, з якімі

трэба лічыцца, напрыклад, уплыў расійскага кніжнага рынку на беларускі. На думку экспертаў, 90% кніжнай прадукцыі, якая знаходзіцца ў кнігарнях Беларусі, — расійскія выданні. У нашай краіне за 10 гадоў выпушчана столькі кніг, колькі ў Расіі выпускаецца за 1 год. З гэтым нічога не паробім, тут і тэрытарыяльны фактар, і колькасць насельніцтва — у нас 9,5 млн, там — больш за 140 млн, і аргументы крызіс, які прывёў да зніжэння рэнтабельнасці прадпрыемстваў, затарварэння складуў.

На кнігавыданне аб'ектыўна ўплывае і электронны кантэнт. З'явілася шмат зручных «чыталак»: электронныя кнігі, букеры, смартфон, анлайн-выданні. Мне здаецца, што гэта наогул у нейкую рыторыку ператварылася: усё сядзяць і чакаюць, калі знікне друкаваная кніга, і патрабуюць назваць дату. Напрыклад, французскі футуролог Ж. К. Кар'ер прадказвае: у 2025 годзе традыцыйная кніга знікне зусім, і гэта стане адным з ключевых момантаў, якія зменчаць жыццё чалавецтва. Канадскі культуролог Маршал Мак-Люэн у «Галактыцы Гутэнберга», наогул, яшчэ ў 1960-ыя гады, прадказваў канец эпохі Гутэнберга і з'яўленне так званай «Глабальнай вёскі» — у сучасным інфармацыйным грамадстве так часта называюць інтэрнэт. У Беларусі і ў іншых краінах пачаліся эксперыменты са школьнымі падручнікамі. Некалькі разоў я сустрэла інфармацыю пра тое, што ў ліцэі БДУ замяняюць друкаваныя падручнікі электроннымі планшэтамі.

З майго пункту гледжання, вучэбныя выданні — гэта тая сфера, якая першая прыйдзе ў электронную прастору. І гэта ўжо зараз адбываецца. Усе ВНУ сёння маюць свае лакальныя сеткі і вельмі часта электронныя бібліятэкі, якімі карыстаецца кожны студэнт.

Не Герастрату!

— Ці ёсць праблемы ў Нацыянальнай кніжнай палаты Беларусі?

— Наша самая галоўная праблема — нястача плошчаў для архіва друку. Ён знаходзіцца на Інструментальным завулку, там захоўваецца ўся выдавецкая прадукцыя, выпушчаная ў Беларусі, пачынаючы з 1920-х гг. Да 1977 года Кніжная палата месцілася ў старым будынку Нацыянальнай бібліятэкі. Потым яна аддзялілася ў асобную ўстанова і пачаў стварацца архіўны фонд усёй выдавецкай прадукцыі. Сёння ў нас каля 4 млн адзінак выдавецкай прадукцыі. Кнігі ёсць, а плошча няма. Гэтая праблема існуе ўжо каля 5 гадоў. У 2011 годзе праект па рэканструкцыі архіва друку быў уключаны ў Дзяржаўную праграму інавацыйнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2011—2015 гады. Але пад усё інавацыйнае трэба шукаць фінансаванне. А з гэтым зараз вялікі складанасці. Гэты праект павінен быў распрацаваць сёлета, але не знайшлі фінансаванне і перасунулі яго на наступны год. Наогул, захоўваць выдавецкую прадукцыю — гэта цэлая навука. Памяшканне для гэтага павінна адпавядаць пэўным патрабаванням па светлавым рэжыме, вільготнасці, тэмпература павінна быць не менш за 17 градусаў.

— Вы супраціўляецеся Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі?

— Вядома, мы абменьваемся бібліяграфічнымі звесткамі пра абавязковыя экзэмпляры выдавецкай прадукцыі. Абменьваемся звесткамі і з кніжнымі палатамі іншых краін. Бывае так, што нашы буйныя выдаўцы друкуюць свае кнігі на паліграфічных базіх іншых краін, замежныя кніжныя палаты паведальніцтва нам пра такія выданні. Стапацёнцкай пунатаў фондаў абавязкова экзэмплярыя няма нідзе ў свеце (па нашых падліках, у Беларусі прыблізна каля 98%). Але вы ж разумееце, наколькі зараз развіццё паліграфіі. Існуе так званы «шыры сектар літаратуры», якая не атрымлівае шырокага распаўсюджвання ў продажы. Сам выдат да нас не трапіць. Увогуле, фонды Нацыянальнай кніжнай палаты і Нацыянальнай бібліятэкі — гэта два страхавыя фонды. Яны заўжды павінны знаходзіцца асобна, каб рэабітаваць у свеце

Гэта ператварылася ў нейкую рыторыку: усё сядзяць і чакаюць, калі знікне друкаваная кніга, і патрабуюць назваць дату. Напрыклад, французскі футуролог Ж. К. Кар'ер прадказвае: у 2025 годзе традыцыйная кніга знікне зусім, і гэта стане адным з ключевых момантаў, якія зменчаць жыццё чалавецтва. Канадскі культуролог Маршал Мак-Люэн у «Галактыцы Гутэнберга», наогул, яшчэ ў 1960-ыя гады, прадказваў канец эпохі Гутэнберга і з'яўленне так званай «Глабальнай вёскі» — у сучасным інфармацыйным грамадстве так часта называюць інтэрнэт.

дзеля захавання бяспекі таго, што ёсць у іх, каб падстрахоўвалі адзін аднога.

— У многіх судзебні з Беларуссю краіна кніжныя палаты не захаваліся, іх функцыі ўзялі на сябе іншыя ўстановы. Як нам удалося захаваць такі брэнд?

— Гавораць, што беларусы талерантныя, кансерватыўныя. Я лічу, што мы кансерватыўныя, але ў добрым сэнсе. Разбурць вельмі лёгка. Узгадвае хача б Герастрату, які спаліў храм Артэміды толькі для таго, каб праславіцца. А новае хто пабудуе? Беларуская кніжная палата існуе з 1924 года. І ўсе ведаюць, што гэта вялікая традыцыя. І трэба працягваць яе захоўваць.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

Зваротная сувязь

«НАЙБОЛЬШЫ ПЛЮС «ЗВЯЗДЫ» — У ЗДОЛЬНАСЦІ АДКРЫВАЦЬ ТАЛЕНТЫ»

...Доўгі час не асмельваўся ўзяцца за піро, хоць выпісаю газету вельмі даўно.

Маю, дарчы, магчымаць чытаць іншы, таму — міжволі парануюваю...

І перавагу аддаю «Звяздзе», бо тут — родная беларуская мова, бо тут — змест і блізка мяне галоўныя кірункі, якіх у размовах з чытачамі прытрымліваецца рэдакцыя. Іх, асноўных, на мой погляд, некалькі.

Па-першае, цудоўна, што адным з галоўных кірункаў абрана тэма захавання беларускай мовы, што шырокае кола чытачоў праз газету можа выказаць свае думкі і погляды, нават палярныя.

Па-другое, «Звязда» — ўзвіліла на сябе даволі цяжкую ношу — паспрабавала ўключыць «народ» у дыялогу на тэму доўгай і часам не зусім зразумелай рэфармацыі і далейшага развіцця асветы на розных узроўнях. Мне, як былому настаўніку, спадабалася не толькі гэты ініцыятыў, але і смеласць, вастрыня ўзнятых пытанняў. Размова атрымалася! Газета дала магчымаць выказацца, недзе, можа, і выпусціць пару, але ж не выключана, што ў высокіх кабінетах, можа, прыслухоўвацца да людскіх галасоў, «абярнуць для справы» нешта слухнае і карыснае. Такія думкі трэба, лічу, працягваць.

І, вядома ж, сёлета (і не толькі сёлета!) трэба гаварыць пра кнігі. На маю думку, цягам гэтага года мы павінны глыбей разабрацца і ў тым, што маем, і ў тым, чым паўнаўнем наш беларускую скарбонку, бо чытаць павінен ведаць не толькі класікаў, але і сучасных беларускіх пісьменнікаў, паэтаў,

мець магчымаць пазнаёміцца з іх творчасцю. А вось як гэта зрабіць — ёсць пытанне!

У свой час мне пашчасціла мець дачыненне да будаўніцтва Дома творчасці пісьменнікаў «Іслач». У памяці ўрачыстае адкрыццё гэтага Дома, сустрача з яшчэ пэўнымі творчымі сіл Васіліем Бываком, Іванам Шамкіным... Ведаю, што ўсе яны друкаваліся на старонках наістарэйшай беларускай газеты.

Далей. У вёску Малая Люціца на святы, якія падлілі на радзіме нашага земляка В. Дуніна-Марцінкевіча штотдзяджа-ліся пісьменнікі і паэты з усёго Савецкага Саюза.

Напрыканцы 80-х гадоў адпачываў, у прыватнасці, сын паэты Канстанцін Буіло, якая родам з нашага Вішнева, Віталій Каленчыч. Менавіта тут да яго прыйшла думка перавезці на радзіму ўрну з прахам сваёй матулі. І цяпер магіла паэты, аўтаркі ўсім вядомай песні «Люблю наш край...», — там, дзе яна, відаць, і хацела. «Дзе нарадзілася, няхай там і спачывае, — казаў тады сын, — а то хто ў Маскве за яе прахам прыгледзіць?»

І сапраўды — на Радзіме, не толькі помнік ёй. Тут жыве паміць. У выдавецтве «Мастацкая літаратура», у рамках праекта серыі «Беларусь літаратурная» з'явілася на свет кніга «Люблю наш край...»: Валожынічына літаратурная». Укладальнікам яе стаў наш зямляк (родам з мястэчка Рахаў), прафесар Вячаслаў Пятровіч Рагойша. — казаў тады творцы і нарысы пра творчасць многіх пісьменнікаў, нараджэннем і жыццём звязаных з нашай зямлёй, — С. Буднага, В. Дуніна-

Марцінкевіча, М. Здзяхоўскага, У. Луцкевіча, П. Бігале, У. Фінкеля, К. Буіло, Х. Чэрні і многіх іншых. У раздзел «Узбор'е» сабраны асобныя вершы мясцовых паэтаў з раённага літаратурна-мастацкага аб'яднання «Рунь». Дарчы, дзякуючы намаганням яго кіраўніка, паэты В. Гіруць-Русакевіч і метадыста гэтага аб'яднання, члена Саюза пісьменнікаў Беларусі М. Курьлі, выдавецтва «Чатыры чвэрці» выпусціла зборнік сучаснай паэзіі Валожынічын «Нашчадкі».

Гэта я да таго, што нашы беларускія, і пачаткоўцы, і ўжо «масціты» аўтары часта самастойна шукаюць шляхі і магчыма, каб надрукаваць, выдаць свае творы: выкарыстоўваюць сімпілы зберажэнняў, знаходзяць спонсары... Ведаю ад гэтым не па чутках — з асабістага досведу: дзверы шматлікіх камерцыйных выдавецтваў шырока адчынены, але ж... Больш-менш вялікія накладкі можа дазволіць сабе не кожны, таму і атрымліваецца, што аўтары пазбаўлены магчымасці выйсці на шырокага чытача.

Дапамагчы ім сцвердзіцца — гэта, лічу, клопат і нашай дзяржавы, і нашай газеты, найбольшым плюсам якой ва ўсе часы была здольнасць адкрываць і падтрымліваць таленты.

Дык мо варта гэтых крыху пашырыць творчыя рамкі — друкаваць не толькі байкі, не толькі подпісы да здымкаў ды апавяданняў на конкурс?

Як на мой погляд, выданне ад гэтага толькі выйграе.

3 павагай,
Вацлаў Аляксандравіч ХАРУК,
г. Валожыны.

У Езярышчынскай пасялковай бібліятэцы. Жыхарка пасёлка Алла КУШНІР і загадчыца бібліятэкі Святлана ДАРОЖКІНА.

МАСТАЦТВА ВЕДАЦЬ

Мастак Віктар Альшэўскі атрымаў званне прафесара

На працягу доўгіх гадоў Віктар Уладзіміравіч шчыльна звязаны з Беларускай дзяржаўнай акадэміяй мастацтваў. Пачынаў сваю дзейнасць там на кафедры малюнка, з 1995 года выкладае жывапіс на кафедры манументальна-дэкаратыўнага мастацтва. З'яўляецца дацэнтам. Шмат працуе з моладдзю: кіруе дыпломнымі работамі, тэхналагічнай практыкай. З 2005 па 2008 гады кіраваў творчай майстэрняй дызайну ААТ «Керамін», з 2011 — кіруе УК «Творчыя майстэрні» Цэнтр сучаснага мастацтва.

Віктар Альшэўскі не толькі высокакваліфікаваны спецыяліст з вялікім педагагічным вопытам, здольны перадаць свае веды маладым мастакам, але і сам вядомы мастак. На яго рахунку мноства персанальных і калектыўных выстаў у Беларусі і за яе межамі, удзел у шматлікіх пленэрах. У яго карціны знаходзіцца ў прыватных і дзяржаўных калекцыях. Некаторыя творы Віктара Альшэўскага захоўваюцца нават у Трацякоўскай галерэі ў Маскве.

Атрыманне звання прафесара з'яўляецца лагічным працягам актыўнай дзейнасці мастака ва ўсіх сферах культуры. Для яго самога гэта важная падзея. Але ці зменіцца цяпер істотна яго жыццё?

— Напярэдадні я задумаўся, у які бок мяняецца чалавек, які атрымлівае шмат званняў, — у лепшы ці ў горшы? Ёсць такія людзі, якія ганяюцца менавіта за званнямі для таго, каб заняць пэўнае месца ў грамадстве. Я гэта ўсё ўспрымаю па-іншаму. Для мяне гэта нешта больш духоўнае, высокае і глыбокае. Працуючы ў Акадэміі, я не задумаўся пра тое, што трэба атрымліваць нейкае званне — проста так склалася. Напрацоўваецца метадычны вопыт і складваецца ў нейкую дакладную сістэму. З часам гэтая сістэма пачынае вымярацца нейкім высокім званнем. Вядома, мне прыемна атрымаць званне прафесара, якое шануецца ва ўсім свеце.

Віктар Уладзіміравіч адзначае высокае месца беларускай мастацкай школы ў агульнаеўрапейскай і нават сусветным кантэксце. А Акадэмія мастацтваў, на яго думку, за столькі гадоў працы стала той універсальнай мерай высокапрафесійнай мастацкай адукацыі ў нашай краіне, якая вызначае кірунак развіцця усёй сучаснай айчынай мастацкай школы.

— Педагагом, які працуючы ў Акадэміі, вельмі важна трымацца высокай планкі, — лічыць Віктар Альшэўскі. — Таму што такім чынам сцвярджаецца высокі статус акадэмічнай мастацкай адукацыі ў Беларусі. І гэта вельмі важна. Дарчы, у Еўропе зараз таксама вяртаюцца да больш класічных формаў мастацкай адукацыі, бо гэта дае больш плён. З мастакамі гэтак жа, як і з урачамі: вярнеце да прыёму да самавучы...

Ва ўсе часы мастацтва вымяралася па-рознаму. Але сёння глабальна змяняецца свядомасць чалавека, мяняюцца падыходы, інфармацыйная прастора. Чалавек па-іншаму ўспрымае архітэктуру, сябе ў кантэксце усёй гэтай інфармацыі. Таму і мастацкая школа трансфармуецца. Але нам удаецца захаваць нашы моцныя класічныя прафесійныя традыцыі.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

«НЕ ТРЭБА ЧЫТАЦЬ МІМАХОДЗЬ І ЖЫЦЬ МІМАХОДЗЬ»

Аляксандр МАКАРЭВІЧ — загадчык кафедры беларускай літаратуры Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Куляшова, доктар філалагічных навук. Ён родам з Гомельскай вобласці. З самага маленства Аляксандр Мікалаевіч марыў стаць настаўнікам мовы і літаратуры, а школьны педагог падтрымліваў яго жаданне дазваляма весці эксперыментальныя ўрокі. Сёння 48-гадовы выкладчык называе сябе прафесійным чытачом: чытаць зашмат — гэта яго «службовы» абавязак.

Ён і размаўляе на чысцоткай беларускай мове, а стыль гутаркі можна параўнаць з карункамі, прыгожымі пералепцамі якіх прызначаны пераканачы суразмоўніка. У нашым выпадку — чытаць беларускія кнігі і падыходзіць да гэтай справы грунтоўна.

Кнігі робяць людзей і свет лепшымі

— Аляксандр Мікалаевіч, якое ваша стаўленне да аб'яўленага ў Беларусі Года кнігі?

— Зразумела, мае адносіны да папулярнага кнігі абсалютна прыхільныя. Бо, па-першае, апошнім часам мы назіраем зніжэнне цікавасці да кнігі, і не толькі з боку дарэзай часткі насельніцтва, але і з боку дзяцей і падлеткаў. Па-другое, непадробны інтарэс да кнігі — адна з умоў эстэтычнага узвышэння чалавека і ўвогуле грамадства.

— Вы хочаце сказаць, што, калі мы будзем больш чытаць, станем лепшымі і свет палепшыцца разам з намі?

— Можа, вам гэта падасца банальным, але — так. У чым адна з асноўных функцый мастацкага твора? Гэта тае ўзвышэнне душы чалавека для таго, каб ён, асэнсаваўшы нейкія праблемы літаратурнага героя, захацеў сваё жыццё змяніць да лепшага. Калі чалавек здольны асэнсоўваць сваё жыццё не толькі на ўласных прыкладах, калі ён чытае таленавіты мастацкі творы, то рана ці позна прыйдзе да высновы: змяняй сваё жыццё да лепшага — далей няма сэнсу жыць у такіх абставінах.

— Я мяне дамоў: як можа ўзвысіць мяне і падтурхнуць да лепшага апошняя кніга, якую я прачытаў? Гэта постапакаліптычная «Суветная вайна 2» Макса Брукса пра эпідэмію і нашасце зомбі. Ёе цяпер экранізуюць, і я зацікавілася...

— Усё гэта элементарна. Падобныя пытанні часта задаюць мне студэнты, прыводзячы прыклады з літаратуры пост-мадэрнізму, з твору, які напоўнены разбурэннем, гвалтам. Мастацтва аперыруе не толькі катэгорыямі «высокае» і «прыгожае», але і такімі, як «злое» і «гаднае». У мастацтве не толькі стаўліцца побач светлае і цёмнае, высокае і нізкае, але вельмі часта злое перамагае добрае. Чаму?

Мастакі нас прыводзяць да думкі: калі мы не станем на шлях абароны ўзвышанага і прыгожага, то пачварнае і нізкае распаўсюдзіцца ў жыццё да такіх памераў, калі перамагчы яго ўжо будзе немагчыма. І ў рэальным жыцці таксама.

Каб беларуская літаратура не стала экзотыкай

— Калі працягваць гаворку пра Год кнігі, то кніга, акрамя іншага, таксама дапамагае арыентавацца чалавеку ў розных сферах — грамадскай, прафесійнай, таксама ў прыватным жыцці. Не ў тым сэнсе, што яна дае гатовыя адказы на пытанні. Гэта якое самае танае, што можа быць у літаратуры — прапаўняць гатовыя рэцэпты выйсця з нейкіх сітуацый. Сэнс у тым, што кніга пабуджае чалавека да мыслення.

У такім сэнсе зварот да кнігі, няхай сабе прагматычны і на адзін год, дастаць на надзежны. Толькі пры ўмове, што гэта не будзе проста чарговым мерапрыемствам, «галачалкай» ў нейкім плане.

— А што, на ваш погляд, варта было б зрабіць у Год кнігі?

— Тут патрэбна цэлая сістэма мерапрыемстваў — мэтанакіраваная, але ненавязлівая. Іх сэнсам павінна стаць гутарка не пра агульную ролю кнігі (пра што мы казалі вышэй), а пра канкрэтнага пісьменніка, яго значэнне ў гісторыі нацыі і пра яго творы. У гісторыі беларускага пісьменства багата прыкладаў, якія дапамогуць чытачу адчуваць сябе прадстаўніком нацыі з годнай гісторыяй і літаратурай на ўзроўні еўрапейскай.

— Напрыклад?

— Францішак Скарына, Мікола Гусоўскі, Ін Вісліцкі. Гэты спіс можа доўжыцца. Мы вольна кажаць, што цяпер ёсць праблема: беларусы не карыстаюцца беларускай мовай. А тут і якасць вельмі ўдзячнага ўзору могуць быць лёс і праца Максіма Багдановіча. Ён большую частку жыцця пражыў у Расіі, але стаў

геніем у беларускай літаратуры.

Такім жа прыкладам можа быць творчасць Алеся Гаруна. Яго вершы — вялізны пласт мудрасці і мастацкай філасофіі. У рускай літаратуры мы захвалюем ся духоўнай паэзіяй Зінаіды Гіпіус, але чамусьці адмаўляем у значнасці пазіі такога ж кшталту Алеся Гаруна.

Беларуская літаратура ўвогуле вельмі гарманічна ўключаецца ў кантэкст еўрапейскай літаратуры. Купала з яго мастацкай філасофіяй жыцця — пісьменнік еўрапейскага значэння. Колас з яго эстэтыкай — таксама. Можна тут прыгадаць запіскі «На імперыялістычнай вайне» Максіма Гарэцкага, «Запіскі Самсона Самася» Андрэя Мрыя. Мы гадваем «Архіпелаг ГУЛАГ» Аляксандра Салжаніцына — твор аб рэпрэсіях савецкага часу, але ж ёсць яшчэ і «У кірцоўх ГПУ» беларуса Францішка Аляхновіча...

— Хочаце сказаць, што перш чым меркаваць пра белар

Жанна ГРЫНЮК:

«Зараз арганізацыі разумеюць, што трэба інвеставаць у службу маркетынгу»

Маркетологі з Беларусі, Расіі і Украіны на «Саміце дырэктараў», які праводзіцца ў рамках прафесійнага конкурсу «Брэнд года», абмеркавалі апошнія тэндэнцыі і праблемы ў сферы маркетынгу. Карэспандэнт «Звязды» запытаўся ў **Жанны ГРЫНЮК, дырэктара Цэнтра сістэмных бізнес-тэхналогій SATIQ, старшыні аргамітаў конкурсу «Брэнд года», як няпросты 2011 года адбіўся на сферы маркетынгу ў Беларусі:**

— Год спраўды быў «вясёлы», і відэаочна, што ўнутрыня ўстановаў менеджменту пачынаюць мяняцца. Гэта відаць і па лаводзінках дзяржаўных прадпрыемстваў, бо яны вымушаныя самі «крэціцца» без падтрымкі і без лабаравання. Так атрымалася, што перыяд лібералізацыі супаў з валютным крызісам, і гэты перыяд прымусіла прадпрыемствы мяняць свае стратэгіі. Зараз арганізацыі разумеюць, што трэба інвеставаць у службу маркетынгу. І для мяне, і для нашай кампаніі, і для «Брэнда года» вельмі важным з'яўляецца той факт, што роля службы маркетынгу павялічвалася, — сказала Жанна Грынюк. — Першы трыёжны сігнал быў у 2008 годзе, але тады мы неак лёгка праскочылі. І тады ўзнікла думка, быццам нам крызіс хоць бы што і маркетынг не трэба развіваць. Але 2011 год паказваў, што ўсё вельмі сур'езна і што без развіцця маркетынгу кампанія, у прынцыпе, не ў стане выкараскацца са складанай сітуацыі, — сказала Жанна Грынюк.

Яна таксама адзначыла, што сёлета ў конкурснай праграме «Брэнд года» ўсе брэнд-пакеты можна ўмоўна падзяліць на дзве групы, прычым прадстаўнікі і адной, і другой груп рапартауюць пра высокую ўзроўні продажы ў 2011 годзе. Але першыя — гэта кампаніі, якія пасіўна адрагавалі на незразумелы поспех у перыяд крызісу. А другія — кампаніі, якія, разумеючы сітуацыю, вельмі хутка скарысталіся становішчам: крызіс для іх стаў асноўным фактарам маркетынгу. Інакш кажучы, для іх гэта быў асэнсаваны поспех.

— Калі ў нас пачаўся так званы «хапун», або рынчачная паніка, якая ахапіла беларускіх спажыўцоў, шмат якія таварыствы распадзіліся склады. Але адны прадпрыемствы зрабілі гэта асэнсавана, з разуменнем, з разлікам, як той поспех выкарыстаць у будучыні. А іншыя кампаніі зрабілі гэта проста так — абы прадаць, — тлумачыць Жанна Грынюк.

Тое самае, па яе словах, можна сказаць і наконт іншага тэндэнцы мінлага года — папулярнасці тавараў з нізкай цаной. Адны проста распрадалі свае запасы, прыгаворваючы: маўляў, «мы заўсёды казалі, што мы самыя лепшыя». А другія не проста прадалі ў гэты год больш, але яшчэ і змаглі заяваваць большую лаяльнасць спажыўцоў, змаглі сфарміраваць большую пазнавальнасць свайго бранда для будучыні.

— Мала прадаць толькі сёння — важна думаць і пра заўтрашні дзень: як будзе весці сябе справаў у адноснах да твайг прадукцыі, — перакананая Жанна Грынюк.

Таксама карэспандэнт «Звязды» пагутарыў і з украінскім экспертам, **генеральным дырэктарам групы кампаній AdvanterGroup Андрэем ДЛІГАЧОМ** пра тое, чаго сёння беларускаму маркетынгу пакуляе не хапае:

— Скажыце, ці маюць беларускія тавары і брэндзі нейкія перспектывы на рынку Украіны?

— Беларускіх тавараў ва Украіне пакуляе яшчэ мала, але ўжо пайшлі прадукты харчавання — раней яны былі прадстаўлены менш. Два ключавыя сектары, якія маюць перспектывы на украінскім рынку, — гэта касметыка (той жа «Модум», «БЕЛІТА-ВІТЭКС») і харчовыя тавары. Бо да беларускай касметыкі ва Украіне вельмі пазіўнае стаўленне — яна лічыцца больш натуральнай, чым еўрапейская, турэцкая або мясцовая. Ці вось прыклад кампаніі «Санта Брэмар» добра паказвае, што захопліваць украінскі рынак можна. Я веру, што і ў беларускіх вытворцаў малочных, мясных прадуктаў таксама выдатная перспектыва ва Украіне. Бо там недахоп натуральных, якасных прадуктаў. Таксама я б разглядаў усур'ёз перспектывы нахталат медыцынскага турызму ў Беларусь з Украіны. А вось што тычыцца тэхналагічных тавараў, то тут, напэўна, сітуацыя горшая.

— Як можаце ацаніць дзейнасць беларускіх маркетологаў?

— Вельмі слаба развіты крэатыў. Але, безумоўна, ёсць і прыклады паспяховай работы ў гэтым кірунку. Вельмі падабаецца, што робіць «Анега», ці вось яшчэ, калі мы працавалі з «Крыніцай», то яны былі гатовы да эксперыментаў. У выніку некалькі цікавых праектаў мы з імі рэалізавалі. Але ў той жа час хапае і «местачковасці», калі прэтэнзія на аўтэнтычнасць выліваецца проста ў дрэнны дызайн, дрэнныя ідэі, непрадуманыя кампаніі. А адсюль — неэфэктывая рэклама і маркетынг.

— **Адкуль у беларусаў такая «местачковасць»? Няма прафесіяналаў? Ці, можа, грошай, мэт, задач, разумення?**

— Апошняе — няма разумення, мэт і задач. Бо дзякуючы і SATIQ і іншым арганізацыям, кагорта прафесійных маркетологаў у краіне з'явілася. Але, на жаль, стаўленне і рэгіянальных, і нацыянальных бізнесаў пакуляе такое: маўляў, «і так прадаецца!». Існуе і надзея на нейкія абавязкі дзяржавы. Але кампанія не можа быць стабільнай і перспектыўнай, калі яна не будзе будаваць статусні са спажыўцом, а толькі з дзяржавай. Таму задача кампаній, нават мясцовых, — заняцця маркетынгам. І станючы прыкладзі ёсць — трэба на іх глядзець і старацца ім адпавядаць.

— Скажыце, ці ёсць розніца ў стаўленні да маркетынгу ў кіраўніка дзяржаўнага прадпрыемства і прыватнага?

— Так, мне даводзілася ў Расіі і ва Украіне працаваць з дзяржаўнымі прадпрыемствамі. Вядома, у дзяржаўных і прыватных прадпрыемстваў абсалютна розныя падыходы. У дзяржаўных ключавая задача ў маркетынгу — гэта асваенне бюджэтаў, а не дасягненне эфэктывасці ці нейкіх прарывных рашэнняў. Бо эфэктывасць дзяржаўнага прадпрыемства слаба звязана з асабістай эфэктывасцю кіраўніка — ён і так будзе займаць гэтае месца, што ні зрабіў: правалы заўсёды можна списаць на нейкія знішчэнні цяжкасці, а поспехі — хто ж іх на кіраўніка «павесіць»? Вось і атрымаецца, што інтарсы не супадаюць, і таму няма развіцця. У прыватных кампаній маркетынг — гэта спосаб выжывання, спосаб развіцця сябе. І яны імкнучыся ў кожным дзеянні дасягнуць эфекту, павысць уласную каштоўнасць і каштоўнасць бізнесу.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Расклад на заўтра

ТЭОРЫЯ І ПРАКТЫКА «ПРЫЗ'ЯМЛЕННЯ»

Як стаць старшынёй?

Умінскай вобласці лічаць, што ўчарашні студэнт здольны заняць кіруючы пасаду ў арганізацыі аграпрамысловага комплексу — пры ўмове правільнага падыходу да падрыхтоўкі такіх кіраўнікоў.

Першы вучэбна-практычны цэнтр, створаны з гэтай мэтай, пачаў сваю працу на базе агракамбіната «Ждановічы». 24 лепшыя студэнты-пяцікурснікі Беларускага дзяржаўнага аграрна-тэхнічнага ўніверсітэта два тыдні праходзяць практыку ў перадавой гаспадарчэ вобласці, каб увачавікі пазнаёміцца з тым, што дзгтэўля яны вывучалі на лекцыях. Прычым, як пабяздаў генеральны дырэктар агракамбіната Рыгор Чуіко, студэнты ўбачаць не толькі самае лепшае, але і тое, што яшчэ патрабуе дапрацоўкі на камбінаце. «Мы любяць заўвагі прымаем», — сказаў ён практыкантам. У сваю чаргу, спецыялісты «Ждановічаў» прыгладзілі да студэнтаў — не выключана, што кагосьці з іх запрасяць сюды на працу.

Як замацаваць таленавітыя кіруючыя кадры ў сельскагаспадарчых арганізацыях, на Міншчыне (а яна выбірае чвэрць сельскагаспадарчай прадукцыі ў Беларусі) задумалася даўно. Зразумела, многіх прываблівае тое, што маладымі спецыялістам тут выдзяляюць жыллё. Напрыклад, летас выдзелілі больш за 90 дамоў, 71 кватэру, больш за 200 месцаў у інтэрнатах, а некаторыя выпускнікі паехалі працаваць дадому. Зразумела, што два гады па размеркаванні працуюць усе (ці амаль усе), а вольныя пачынаюць заставацца толькі кіруючы больш за палову маладых спецыялістаў. Астатніх не затрымлівае ні нянаўнасць жылля ці перспектыва яго набыцця, ні даплаты, якія складаюць адну тарыфную стаўку 1-га разраду да зарплаты ў першыя два гады працы, і тры — на працягу наступных трох гадоў. Сёння ў Мінскай вобласці не хапае 18% спецыялістаў у сельскай гаспадарцы, і гэта прыкметна менш, чым было яшчэ летас, так што справа пакрысе рухаецца. Дарэчы, у вобласці ўжо ёсць паспяхова вопыт працы нядаўняга студэнта на пасадзе старшыні СВК. Дзясні Захарчук, якому яшчэ не споўнілася і трыццаці, ужо некалькі гадоў кіруе сельскагаспадарчым вытворчым кааператывам «Каганец» Стаўбцоўскага раёна.

Праўда, пакуляе большасць кіраўнікоў у гаспадарках Міншчыны — людзі п'яцідзеся-

цігадавага ўзросту і старэй. Таму як ніколі тут адчуваюць патрэбу ў маладых таленавітых кадрах. Вядома, не ўсе цяперашнія практыканты агракамбіната «Ждановічы» трапіць у гаспадаркі такога ўзроўню, але кожны з іх павінен ведаць, да чаго неабходна імкнуцца. Так, у першы дзень заняцкай хлопцаў і адзіную ў групе дзгтэўчыню Алу Грыбоўскую пачалі знаёміць з працай адной з цялячэ камбінатаў ў вёсцы Багатырова, дзе вырошчваюцца таматы. Таксама — з работай малочначарварнай фермы закончаннага цыклу ў вёсцы Табары і цэха захаўвання гародніны ў бй жа. А яшчэ расказалі пра тое, як у «Ждановічах» развядзюць «мяліныя семі» для апылення тых самых таматаў; сёлета ў спецыяльнай лабараторыі агракамбіната збіраюцца вывесці больш за дзве тысячы такіх семяў — для сябе і на продаж.

У першай групе студэнтаў, якіх накіравалі ў «Ждановічы», — будучыя інжынеры. Аляксандр Зуеўскі з Мядзельшчыны і яго цэзка са Стаўбцоўшчыны Аляксандр Гарохавік хутка атрымаюць дыплومی інжынераў-энергетыкаў. Дзе вярнуцца працаваць, ужо ведаюць: абодва вернуцца на радзіму — у Мядзель і ў вёску Дзераўна. А тое, што ім выплаў шанец праісці прададзіпломную практыку на агракамбінаце «Ждановічы», лічыць сваёй удачай. Дарэчы, гэтая гаспадарка не адзіная, дзе ў Мінскай вобласці будучыя прададзі практычнае навучанне студэнты аграрна-тэхнічнага ВНУ. Напрыканцы лютага група пяцікурснікаў накіруецца ў вучэбна-практычны цэнтр агракамбіната «Дзяржынскі».

У жніўні пачнуць працаваць падобныя ўстановы на 1-ай Мінскай птушкафабрыцы і на агракамбінаце «Сноў». Гэтыя арганізацыі абраны для навучання студэнтаў невыпадкова: яны не толькі адны з лепшых у вобласці, але яшчэ і дазваляюць убацьча на свае вочы розныя галіны аграпрамысловай вытворчасці: і жывёлагадоўлю, і раслінаводства, і птушкагадоўлю, і г.д. і, можа, галоўнае, чаму моладзь атрымае магчымасць паўвучыцца, — гэта ўменне працаваць з людзьмі, умненне кіравання. Іншае пытанне, як, стаўшы кіраўніком, быць ім не толькі па пасадзе, а і па сваёй сутнасці. Як быць такім кіраўніком, які і вытворчы працэс дасканалы наладзіць, і сапраўдную каманду здолее стварыць? Задача, як яны здаецца, куды больш складаная, чым заканчэнне ВНУ ці каледжа. Магчыма, вырашаць яе многім прыйдзецца доўгія гады, калі не ўсё жыццё.

Марына ХІДЖАЗ.

Добрая навіна

ПУСТАЗЕЛЛЕ НЕ ПРОЙДЗЕ

У маглёўскіх аграрыях цяпер ёсць сучасная сістэма ачысткі насення шматгадовых траў. Новы цэх адкрылі ў абласным цэнтры на ЗАТ «Насенне траў».

Новая імпартаўная лінія дазволіць значна, да 85-90%, палепшыць якасць ачысткі насення. За гадзіну цяпер ачышчаецца 2 тоны. Для параўнання: стары цэх адольваў 4 тоны, але за суткі. Новая лінія каштавала 1,5 мільёна еўра, але пры ўмове поўнай загрузкі яна акупіцца праз 2-3 гады. Паслугі па ачыстцы насення плануецца аказваць не толькі сваім сельскім гаспадаркам, але і іншым рэгіёнам нашай краіны і за яе межамі.

У цырымоніі адкрыцця новага цэха бралі ўдзел намеснік міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Васіль Паўлюшкі і старшыня Маглёўскага аблвыканка Міхал Пётр Руднік. Кіраўніцтва пераразала традыцыйную чырвоную стужку, а на першым мыху гатовай прадукцыі госці пакінулі надпіс: «Якасць насення — залог высокіх ураджаў і надояў». Толькі з добрым насеннем можна стварыць магутную кармавую базу, якая дазволіць павялічыць вытворчасць малака і мяса.

Ілона ІВАНОВА.

СМЕЦЦЕ — ТАКСАМА РЭСУРС

Новая станцыя па перапрацоўцы смецця ў хуткім часе з'явіцца ў Мінску. Плануецца, што яна пачне працаваць у першым паўгоддзі 2012 года на палігоне «Паўночны» і з яе дапамогай магчыма будзе ўтылізаваць 80 тыс. тон адходаў у год.

У сувязі з гэтым службам жыллёва-камунальнай гаспадаркі горада даручана больш эфэктыва выкарыстоўваць кантэйнеры для асобнага збору смецця, якія сёння ў сталіцы больш за 14 тыс., а таксама ўсталяваць дадатковыя кантэйнеры. Па слыхам начальніка ўпраўлення абыходжання з адходамі Мінпрыроды Сяргея Кузьмінюка, калі браць у разлік маштабы нейкага аднаго раёна сталіцы, то прадукцыйнасць будучай станцыі (80 тыс. тон) — лічба значная, а воль для ўсяго Мінска гэтага недастаткова.

Акрамя станцыі на палігоне «Паўночны», у гэтым годзе плануецца запустіць тры лініі дасарфіроўкі адходаў прадукцыйнасцю 50 тыс. тон у год, а таксама лінію на СП «Рэмондзіс — Мінск» (30 тыс. тон у год).

За апошнія дзесяцігоддзі колькасць смецця, якое вывозіцца з Мінска, пастаянна расце. Вакол горада размешчаны тры палігоны для бытавых адходаў — «Паўночны», «Прудзішча» і «Трасцянецкі».

Ганна ГАРУСТОВІЧ.

Погляд

ПРАДПРЫМАЛЬНІК — НЕ ПТУШКА ПЕРАЛІЁТНАЯ

Аб асаблівасцях рэалізацыі Дырэктывы №4 наш карэспандэнт гутарыць з **вядомым беларускім эканамістам Леанідам ЗАІКАМ.**

— *Мінула больш за год з дня падпісання Прэзідэнтам Беларусі Дырэктывы № 4 «Аб развіцці прадпрымальніцкай ініцыятывы і стымульванні дзелавой актыўнасці ў Рэспубліцы Беларусь».* Гэты вельмі прагрэсіўны, на мой погляд, дакумент літаральна ўзварухнуў не толькі дзелавую супольнасць, але і ўсё грамадства. Колькі з гэтай нагоды было артыкулаў, каментарыяў, інтэр'юў, то-шоў... І што? Сёння пра Дырэктыву ўспамінаюць зрэдку, гадзіна яе падпісання прайшла, па вялікім рахунку, незаўважанай. Няўжо і зараз добрыя намеры засталіся намерамі?

— Я б не раіць быць такім тактарычным. Калі б прыняцце аднаго дакумента адразу вырашалася вялікае кола складаных эканамічных праблем, то мы даўно б жылі пры камунізме. Дырэктыва № 4, бадай, першы такі грунтоўны дакумент, накіраваны на стварэнне комплексу спрыяльных умоў для прадпрымальніцкай дзейнасці як аднаго з асноўных фактараў устойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. Гэта дакумент стратэгічнага значэння, на глыбокую перспектыву. Яго мэта, нагадаю, разнявольненне дзелавой ініцыятывы, фарміраванне канкурэнтнага асяроддзя, садзейнічанне ўкараненню новых тэхналогій, выпуску інавацыйных прадуктаў, стварэнню новых працоўных месцаў, насычэнню рынку айчыннымі таварамі і паслугамі, павелічэнню падатковых наступленняў у бюджэт. А таму гэта яшчэ і дакумент доўгатэрміновага выкарыстання. Яго рэалізацыя ў поўным аб'ёме ўжо запатрабавала ўнёсена больш за тысячу прапавак і ўдакладненняў у іншыя дакументы. Па сутнасці, трэба перагледзець усё гаспадарчае заканадаўства. І гэтая работа яшчэ не завершана. Так што рабіць канчатковыя высновы пакуль рана.

— *Але чаму тады марудна выконваюцца палажэнні Дырэктывы? Кама, так бы мовіць, Дырэктыва не ўказ? Можна чыноўніцкай наменклатуры, якую вы часта «чысціце» ў сваіх публікацыях і публічных выступленнях? Ці я памыляюся?*

— Памыляецеся. Наколькі я ведаю, у гэтым асяроддзі адкрытыі і прамых ворагаў Дырэктывы, каб назваць персанальна, няма. Наадварот, як мне здаецца, наменклатура зацікаўлена ў рэалізацыі тых палажэнняў, якія тычыцца прыватызацыі. Бо ёсць кола начальнікаў рознага ўзроўню, якія не супраць заробіць на прыватызацыі. Хачу заўважыць, што Дырэктыва дазваляе сфарміраваць клас новых уласнікаў.

У значнай ступені выкананне Дырэктывы запавоіла мінлагадняя сітуацыя на валютным рынку, усплскі інфляцыі, дэвальвацыя рубля, вымушаная неабходнасць рэгуляваць цэны на асобныя тавары. За наступленнем грашовай і эканамічнай стабілізацыі праблематыка развіцця дзелавой ініцыятывы набывае актуальнасць.

— *Як вядома, да беларускай дзяржаўнай уласнасці праявляюць цікаўнасць расіяне, кітайцы, немцы, украінцы, літоўцы, палскі і шмат яшчэ хто. Дык няўжо яны будуць лепшымі гаспадарамі за нашых людзей?*

— Я моцна сумняваюся ў тым, што наша палітычная і эканамічная эліта захоча ці на службу замежнаму капіталу. Не думаю, што «нашы» дапусцяць іншаземцаў да актыўнага ўдзелу ў прыватызацыі. Хоць ім ужо належаць нямаля маёмасці ў краіне. Напрыклад, у Беларусі ўсё гіпермаркеты на 95 працэнтаў, — гэта ўласнасць іншаземцаў.

Закрылі сталічныя слыныны Чэрвеньскі рынак, а паўначных гандлёвых плошчаў, месцаў прадпрымальнікам не прададзіталі. На вызваленнай тэрыторыі мяркуецца ўзвесці чарговы бізнес-цэнтр ці нейкі іншы аб'ект. Прадпрымальнікі скардзіды і на тое, што не нельга набыць ва ўласнасць памяшканне на вытворчы мэтэты па даступных цэнах. Вось цікавы і характэрны выпадак. Чалавек за ўласны кошт пераабсталяваў каравульняе памяшканне былой вайсковай часткі пад сучасную чырульню. І што, зараз ад яго патрабаваць грошы за гэтае памяшканне? А можа лепш прадаць яго за адну базавую вельнічому ці ўвогуле падарыць? Тут павінен быць дыферэнцаваны падыход. Скажам,

калі плошча кінутага ці не занятага памяшкання не перавышае ста квадратных метраў, то, лічу, можна даваць значную лгюту пры яе прыватызацыі.

Я перакананы ў тым, што адной з галоўных умоў паспяховай рэалізацыі Дырэктывы № 4 павінна стаць садзейнічанне ў набыцці нашымі прадпрымальнікамі ўласнасці. Яна — неабходны базіс для развіцця бізнесу. Скажам, у масавым парадку дазволіць лгютную прыватызацыю памяшканняў, якія арандуецца. Гэта ненармальна, што беларускі прадпрымальнік у пераважнай большасці не валодае нерухомасцю. Ён, як птушка на галінах: шуганулі — і ён паліцеў куды вочы глядзяць.

— *Леанід Фёдаравіч, між іншым, а куды часам «ляцяць» нашы прадпрымальнікі?*

— Нярэдка, на жаль, у суседнія краіны. Напрыклад, актыўна зараз развіваецца беларускі бізнес у Смаленску. А кваліфікаваныя спецыялісты рабочых прафесій, асабліва будаўнічы, актыўна засвойваюць Маскоўскі рэгіён, Санкт-Пецярбург і яго наваколлі. Значная колькасць нашых прадпрымальнікаў пераехала ў Кіеў, іншыя ўкраінскія гарады. Але пытанне нават не ў гэтым: рух працоўнай сілы, капіталу ў рамках Аднай эканамічнай прасторы Беларусі, Казахстана і Расіі (АЭП) — нармальнае ў цэлым з'ява. Важна другое: не трэба штучна стымуляваць гэты працэс.

— *Што вы маеце на ўвазе?*

— Адмоўнае стаўленне да надзённых праблем бізнесу. У гэтым выпадку я зноў маю на ўвазе тое, што адміністрацыі многіх нашых гарадоў не вельмі спяшаюцца прадаваць прадпрымальнікам арандаваныя плошчы. А калі ўласнасць не трымае дома, то вельмі проста зняцця з месца і пераехаць туды, дзе лепшы дзелавы клімат. Самая складаная сітуацыя з арэндай, пераводам плошчаў ва ўласнасць у Мінску, абласных цэнтрах. Чыноўнікам прасцей і больш выгадна браць арэндную плату. А чаму б не прадаць за сімвалічную плату тры плошчы, на якіх ужо не першы год існуе майстэрня па рамонце абутку ці адзення, нейкі іншы малы бізнес? У нас жа на краіне пустуюць мільёны свабодных квадратных метраў плошчаў. Можна ўзнікнуць такая непажаданая сітуацыя: нашы малы і сярэдні бізнес перамясціцца ў Расію і ва Украіну, а вялікі райскі і ўкраінскі скіпуць нашу прамысловасць, сферу паслуг. І гэта не фантазія. Ёсць краіны, дзе нацыянальны бізнес поўнасцю разгромлены. Як у Літве, напрыклад. Там празмерна павялічылі ў прыватызацыю ўдзелам замежнага капіталу і ўсё больш-менш прывабнае распрадалі іншаземцам. Цяпер шкадуець.

— *Наўрад ці буйныя замежныя капітал сёння павяліча на нашы малы і сярэдні бізнес у пасёлках і невялікіх гарадах, дзе ён знаходзіцца ў стадыі станаўлення. Цікава, а наступіць час, калі інвестары будуць саборнічаць паміж сабой за права ўласці значныя сродкі ў вытворчасць на раёне, набыць салідны пакет акцый новага прыватнага прадпрыемства, якое узнікла з нуля, на роўным месцы?*

— Гэты светлы час мае шанцы наступіць з заканчэннем рэалізацыі Дырэктывы ў поўным аб'ёме, асабліва ў частцы лібералізацыі, разнявольнення дзелавой ініцыятывы энергетычных, прадпрымальных людзей, ліквідацыі залішніх адміністрацыйных бар'ераў паміж дзяржаўнымі арганізмамі і бізнесам.

— *Неабходнасць лібералізацыі і стварэння канкурэнтнага асяроддзя ў эканоміцы быццам бы ўсё разумеюць, але на месцах улады не тое што наўмысна тармазюць, супраціўляюцца, валакіцяць, хутчэй чакаюць: а ці не чарговая гэта кампанія? Як пераламаць такую сітуацыю?*

— Спраўды, некаторыя мясцовыя кіраўнікі ўспрымаюць новыя падыходы як нейкую моду, якая з часам прыйдзе. Не трэба

выдумляць нейкі спосаб барацьбы з такой з'явай, а творча выкарыстаць досвед кітайскіх камуністаў. Яны, дакладней, ЦК КПК, абавязалі сакратару партыйных камітэтаў, загадчыка іх аддзелаў і інструктараў усяляк садзейнічаць стварэнню з нуля прыватнай уласнасці на падведаных ім тэрыторыях. І рэгулярна рабіць справаздачу перад вышэйстаячымі арганізмам ад здабыткаў і праіліах. Пры гэтым была жорстка ўстаноўка: не чапаць дзяржаўныя прадпрыемствы, бо яны — грамадская ўласнасць, якую нельга нікому прадаваць: ні свамі, ні іншаземцам. Была пастаўлена задача — развіваць рынак з малой вытворчасці. Яе кітайскія таварышкі выканалі бездакорна. Вось калі б нашы чыноўнікі з такім імпэтэтам узлізлі за выкананне Дырэктывы, то эканамічная сітуацыя ў краіне была б іншая.

— *Увямі, што ўзяліся. І што, цяпер чыноўніку на двух крэслах сядзець: у райвыканкам працаваць і адначасова ў прыватнай фірме?*

— Навошта. Гэта прамы шлях да карупцыі. Вырашы чыноўнік заняцця бізнесам, пайшла справа — калі ласка, займайся, але дзяржаўную службу пакынь. А не стварай пад сына, дачку ці жонку пасрэдніцкую фірмачку, праз якую і выгадныя заказы з бюджэту, і іншыя прэфэрэнцыі.

— *І тым не менш, жыццё не стаіць на месцы. Калі лаканічна, то што карыснае адбылося пасля падпісання Дырэктывы № 4, у якой ступені спраўдзіліся надзеі бізнесу?*

— У Дырэктыве ўлічаны многія прапановы саюзаў і аб'яднанняў прадпрымальнікаў, правільна расставлены акцэнты, вызначаны мэты і задачы. І ўжо адно гэта адгэрала станоўчую ролю. Да відэаочных зрухаў я аднёс бы пазіўныя змены ў адноснасць да бізнесу. Яго голас пачуць, пры міністэрствах створаны саветы, у працы якіх прымаюць удзел прадстаўнікі дзелавых колаў, асабліва ў вырашэнні тых пытанняў, якія на прамую тычацца паляпшэння дзелавога клімату ў краіне, выпрацоўцы мер па падтрымцы малага і сярэдняга бізнесу. Стварэнне спрыяльных умоў для прадпрымальніцкай дзейнасці няхай марудна, але ідзе. Напрыклад, ужо можна дэклараваць свае даходы па электроннай пошце. Менш стала залішняга ўмяшання дзяржаўных органаў у дзейнасць юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў, назіраецца скасаванне неабгрунтаваных адміністрацыйных бар'ераў для развіцця дзелавой ініцыятывы. Новы змест і значэнне набывае дыялог улады і бізнесу па выпрацоўцы рашэнняў у сферы развіцця эканомікі.

А з іншага боку, я вымушаны канстатаваць запаволенасць у выкананні асноўных палажэнняў Дырэктывы. Увогуле варты актыўна заваць дапамогу айчынныму бізнесу ў яго аднаўленні пасля мінлагадніх узрушэнняў, калі ён страціў значную частку свайго капіталу. У прыватнасці, пажадана прыняцце мер, якія маглі б істотна зняць вастрыню гэтай праблемы, р

НЕ ТРЭБА ПЛАКАЦЬ

Аксана Маркоўская кіруе сацыяльным прыватным сям'я: пра любую праблему расказвае даступна і на прыкладзе. Яна мае адукацыю педагога-псіхолога і влікі довед.

— Часам дзіцей прывозіць да нас худымі і змучанымі. Яны ў сваім жыцці нічога больш салодкага за хлеб не елі. Бывае, самай хочацца плакаць. Але я не плачу. Гэта не аб'якаваць — проста чалавек, які працуе ў падобнай установе, павінен мець здаровае пачуццё супражывання.

Маркоўская любіць сваю працу, нягледзячы на тое, што тут нельга абмежавацца 8 працоўнымі гадзінамі 5 дзён на тыдзень, а трэба пастаянна трымаць руку «на пульсе». Сям'я ён разумее: муж-будайніц дапамагае з рамонтам, а дарослая дачка часам робіць каштоўныя заўвагі накіонт стасункаў з падлеткамі.

— Справа ў тым, што дзеці, які трапляюць у прыватны, прывычаліся самі сябе выхоўваць: маўляў, не хачу сёння ў школу — і не пайду. Тут ад іх патрабуюць сацыяльна-прымальных паводзін, яны нанова спяцігаюць, што можна, а што нельга. Нават у дробязях: дзіцячы нельга ісці ў школу ў модных кедах з снег і мароз. Зразумела, што ўсе школьнікі хочуць быць прыгожымі, але з загадчыцай, які з надвор'ем, усё ж не варта спрачацца.

ПАТРАБУЕЦЦА ЛЮБОЎ

Яны звычайныя дзеці, але і асабліва, таму што бачылі ў жыцці больш.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Яны не любяць, калі да іх «дакранаюць» чужыя людзі. Аднак усё маюць патрэбу ў спачыванні і разуменні.

Яны могуць нецэнзурна ляяцца і лічыць гэта нармальнай гутаркай, і выкаваць змагаюцца з гэтым, як могуць. У тым ліку і з дапамогай культурнай праграмы. У прыватку да тэлевізара і гульніў дадаюцца наведванні выстаў, бібліятэк, канцэртаў, спектакляў. Інтрэнэт ёсць, але акцэнт робіцца на жывыя кантакты.

Часам дзіцей у прыватку даводзіцца вучыць элементарнымі правіламі гігіены — чысціць зубы і прыбіраць за сабой.

— Мне шкада гэтых малых, таму што ўмовы ў нас лепшыя, чым у іх дома, — кажа Аляксей Філіпенка.

Але як бы дрэнна ні жылося гэтым дзецям дома і якімі б ні былі іх бацькі, ім усё роўна хочацца ў сям'ю, і яны ўсе (без выключэнняў) вельмі любяць сваіх маці, ім увесь час хочацца дадому. І некаторыя сыходзяць.

— Аднойчы хлопчык у нас проста пераскочыў цераз агародку і збег, — угадвае загадчыца. — Знайшлі. Куды бег? Я памятаю яго вочы і нос у вяснушках: «Я бег дадому, да мамы». А яго маці, моцна хворая, ляжала ў коме. І што сказаць, што рабіць? Не існуе большага пакарэння для гэтых дзіцяці, чым тое, што ён ужо мае...

«МАЦІ ПІЛА, А ЦЯПЕР ПЕРАСТАЛА...»

— Мне падабаецца ў прыватку, тут ніхто не крычыць, — расказвае 12-гадова Саша. Яна бландзінка ў модных джынсах-«скіні», з прыгожай бранза-

леткай, якая абяцае шчаслівы новы год. Магілёўская школьніца жыве ў прыватку некалькі месяцаў і прычыну тлумачыць вельмі проста: «Маці піла».

— Але цяпер яна закладзіралася, ходзіць на працу, рамонт у кватэры зрабіла, таму хутка мяне адпусціць дадому, — усміхаецца дзіцячынка.

«Тут вельмі добра, але не трэба сюды трапляць», — шчыра кажуць у Магілёўскім сацыяльным прыватку.

Саша абяцае прыходзіць і наведваць сваіх любімых выхавальніц, строгіх і разам з тым спагадлівых: з імі можна шчыра пагутарыць, паскардзіцца на жыццё і нават паплакацца, калі вельмі захоцання дадому.

— Алкаголь — гэта брыдка. Маладыя людзі ўжываюць яго, проста каб падацца некаму «крутым», але гэта дрэнна, — разважае дзіцячынка. — Мне вельмі шкада самых маленькіх тут, у прыватку. Іх бацькам дзеці не патрэбныя — ім важна выпіць. Я такіх бацькоў не пажадаю нікому. І нікому не пажадаю трапіць сюды. Тут нядрэнна, але лепш не трэба...

У 15-гадовай Таццяны прыгожыя вочы, але ў іх сум і дзіцячыны хочацца дадому...

Таццяна — адна са старэйшых дзіцячынак, мае сябра, думае пра будучую прафесію псіхолога.

— Я хачу пажадаць усім бацькам, каб яны не пілі гарэлку і не стрывалі дзіцяці, бо многія больш ніколі іх і не убачыць, — кажа яна.

АЛКАГОЛЬ І КАШТОЎНАСЦІ

Корань зла — гэта усё ж такі п'янства. Бацькі жыхару прыватку — гэта, як правіла, малазабяспечаныя людзі, якія п'юць гарку.

— Алкагалізацыя бацькоў — гэта тое, з-за чаго дзеці аказваюцца ў небяспечным становішчы і трапляюць сюды, — гаворыць загадчыца.

З ёю пагаджаецца дырэктар сацыяльна-педагагічнага цэнтру:

— Людзі дэградуюць, співаюцца. П'янства прыводзіць да нястачы. Нікому такіх людзі не патрэбны, заробкі ў іх толькі выпадковыя, за кватэру плаціць няма чым і карміць дзіцей няма на што.

— Влікі фактар рызыкі для жанчыны — страта мужа. Быў такі выпадак: маці дзвюх дзіцячынак пасля смерці мужа пачала співацца, расчаравалася ў жыцці. Але за тры месяцы ўдалося дастаць да яе свядомасці, уладкавалі жанчыну на працу, і цяпер яна на добрым рахунку, выхоўвае сваіх дзіцей, — гаворыць Аксана Маркоўская.

З бацькоў, дзеці якіх жывуць у сацыяльным прыватку, вылічваюць грошы за іх утрыманне. Ад пачатку дзеяння Дэкрэта № 18 пачыналі з 15% кампенсацыі, у 2011 годзе яе велічыня дасягнула 93%.

ХУТКАЯ ДАПАМОГА

— Трапіць у прыватку — гэта добра альбо дрэнна? — разважае Аксана Геннадзеўна. — Вядома ж, дрэнна, таму што месца кожнага дзіцяці — у сям'і, побач з бацькамі. З іншага боку, калі ў

сям'і не ўсё добра, адабранне дзіцяці — сапраўднае ўзрушэнне для надбайных бацькоў. Гэта дазваляе многім апытомець, задумацца пра сваё жыццё.

Выхавальні Ігар Мухін, які працуе з хлопчыкамі, угадвае.

— Аднойчы супрацоўнікі міліцыі прывезлі падлетка Жаню, у якога піла маці. Уразіў мяне яго змрочны погляд і сядыльва, аж няк жудасна стала... Дык вось, у прыватку ён навучыўся не толькі ўсміхацца, але яшчэ іграць на гітары, пісаць песні. Цяпер ён — дарослы мужчына, мае сям'ю, дзіця.

Дапамагчы дзіцяці — гэта не столькі стварыць для яго камфортныя ўмовы ў прыватку, колькі вярнуць яго ў бялагічную сям'ю. Таму педагогі і псіхологі працуюць найперш з бацькамі, і найбольш сваёй няўдачай лічаць пазбаўленне бацькоў права на выхаванне і перасяленне дзіцяці ў інтэрнат.

Аднак статыстыка сведчыць: большасць дзіцей удаецца вярнуць. Летась у прыватку было 76 дзіцей, якіх адабралі ў надбайных бацькоў: з іх 30 ужо вярнуліся ў біялагічную сям'ю, 9 — у аляксандра, 4 — у прыёмныя, і толькі адно дзіця накіравана ў дзяржстановаў.

— Калі дзеці вяртаюцца дадому — тады не шкада іх адпусціць, — кажуць работнікі прыватку.

Запланаванае на не такое ўжо далёкае будучае закрыццё інтэрнатаў для сірот не закране гэтыя установы. Бо дзеці, якія апынуліся ў сацыяльна небяспечнай сітуацыі, павіны мець свой куток. Свой дом, дзе бяспечна жыць і дзе ім заўсёды дапамогуць.

Ілона ІВАНОВА.

У Брэсце
ПРІВЯДЗІ СЯБРА
У БІБЛІЯТЭКУ
У Брэсцкай абласной бібліятэцы імя М. Горкага стартвала акцыя «Прывядзі сябра».

Аддзел літаратуры для дзіцей і юнацтва праводзіць мерапрыемства, каб прыцягнуць новых чытачоў, асабліва школьнікаў. Паводле ўмовы ўдзелу ў акцыі, трэба прывесці з сабой сябра ці знаёмага, які зацікавіцца ў бібліятэцы. За кожнага новага чытача ўдзельнік атрымае магчымасць узяць на некалькі дзён часопісы, аўдыякнігі альбо дыскі з чытальнай залы. Самы актыўны агітатар атрымае ў падарунак кнігу. Акцыя працягнецца да 1 красавіка.

Яна СВЕТАВА.

У Віцебску

РАТУША ДЛЯ ЗАКАХАННЫХ
Супрацоўнікі Віцебскага абласнога краязнаўчага музея спецыяльна да Дня закаханых рыхтуюць маштабную зааўляльную праграму.

У самым цэнтры горада — у будынку старой ратушы — усё закаханыя (ды і не толькі яны) змогуць стаць вучнямі ў майстар-класах па вырабе «вясільніц», бальных танцах, узяць удзел у разнастайных конкурсах.

Самых актыўных удзельнікаў чакаюць прыгожыя сувеніры. А галюныя прызы — запрашалыя білеты на дваіх у кавярно-клуб «Пасаж», «Дом кіно», Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Якуба Коласа і нават «Беларускі тэатр «Лялька».

Уваходныя квіток каштуе ўсяго 10 тысяч рублёў. Таксама за названую суму ў гэты дзень усё ахвотныя атрымаюць унікальную магчымасць падняцца на вежу ратушы, якая звычайна ў зیمовы час закрыта для наведвальнікаў. Дарчы, летась знайшліся нямаюць ахвотных падняцца на вышыню тлушчанага паляту спецыяльна для таго, каб... пацалавацца.

Александр ПУКШАНСКІ.

На Любаншчыне

ЗГАРЭЎ ВЯСКОВА МАГАЗІН.
ЖЫХАРОЎ АБСЛУЖЫЦЬ
АЎТАКРАМА

У вёсцы Вёжанка Любанскага раёна ў будынку крамы тавараў штодзённага попыту брыгада з трох чалавек — работнікаў ПУП «Любанскі каапагандаль» — праводзілі зварачыя работы па замене сістэмы ацяплення ў гандлёвай зале. Потым — работы па мантажы ацяпляльных батарэй.

— А палове пятай гадзіны вечара, не скончыўшы гэтую працу, работнікі падпрямства для падтрымання тэмпературнага рэжыму ўстанавілі ў гандлёвай зале два масляныя абгравальнікі. Пасля гэтага прадавец зачыніла краму і пайшла дадому, — распавёў падрабязнасці здарэння старшы інспектар Цэнтра даследаванняў у галіне бяспекі жыццяздзейнасці МНС Алег Малевіч. — У 18.14 мясцовае жыхарка, праходзячы паўз магазін, пачула гук сігналаў, што спрацавала, і патэлефанавала ў МНС. Прыбыўшыя падраздзяленні хутка справіліся з узгараннем, аднак у выніку пажару быў знішчаны дах, а сам будынак выгарыў знутры. Пацярпелых не было. Для забеспячэння жыхароў вёскі неабходнымі прадуктамі харчавання будзе прадавец выязная аўтакрама. Верці пажару: короткае замыканне праводкі або парушэнне супрацьпажарных патрабаванняў пры правядзенні агнявых работ.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

На рахунку

УЗЯЦЦА ЗА РОЗУМ НІКОЛІ НЕ ПОЗНА

За пяць гадоў, пакуль у краіне дзейнічае Дэкрэт Прэзідэнта № 18 «Пра дадатковыя меры па дзяржаўнай абароне дзіцей у неўладкаваных сям'ях», на самых розных узроўнях праводзілася праца па іх выяўленні і высвятленні прычын сямейных праблем. Многія дзеці, якім патрабуецца абарона, былі змешчаны ў тым ці іншым сацыяльна забеспячэнне. У сваю чаргу, прымаюцца ўсе меры, каб спягнаць выдаткі па ўтрыманні з іх бацькоў. Пра гэта — гутарка з намеснікам старэйшай камісіі па справах непаўналетніх Гомельскага аблвыканкама Яўгена Мітквічэч.

— З пачатку рэалізацыі Дэкрэта было прызнана, што больш за 3300 дзіцей маюць патрэбу ў дзяржаўнай абароне па рашэнні камісіі па справах непаўналетніх, з іх 565 апынуліся ў такім становішчы летась. Цяпер у валодцы амаль 4300 дзіцей пражывае ў сацыяльна небяспечных сям'ях. З імі праводзіцца пастаянная праца. Напрыклад, у Цэнтральным раёне арганізаваны бацькоўскі клуб «Сям'я — гэта дом». Туды прыходзяць маладыя грамадзяне да 31 года, дзеці якіх ужо знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, тым, хто з'яўляецца абавязанымі асобамі, а таксама тым, каго аднавілі ў бацькоўскіх правах. Можна прывесці і такі прыклад: дзвюм сям'ям з Навабеліцкага раёна Гомеля была аказана матэрыяльная дапамога прадуктамі харчавання, біялінай, зроблены касметычны рамонт жылых памяшканняў. У выніку бацькі сталі на шлях выпраўлення і сітуацыя ў гэтых сям'ях нармалізавалася. У Чыгуначным раёне праведзена вялікая работа ў сям'і. Цяпер бацькі працаўладкаваны, для сям'і зроблены шапелеры, фарбу для падлог і аконных рам. Адміністрацыя прадпрыемства, дзе працуе маці, аказала ёй матэрыяльную дапамогу. Выдзелена сям'і і сацыяльная дапамога ў памеры 2,8 млн рублёў, якая была накіравана на пагазненне запазычанасцяў па аплаце камунальных плацяжоў.

— Адна з задач названага дэкрэта — вяртанне дзіцей у свае родныя сям'і. — Летас у Брэгінскім і Хойніцкім раёнах у біялагічныя сям'і атрымалася вярнуць усіх дзіцей. У цэлым жа па Гомельскай вобласці ў сям'і вярнуліся 334 дзіцяці. Працягваецца праца па аднаўленні бацькоўска-дзіцячых стасункаў з бацькамі яшчэ 246 дзіцей. Летась 70 абавязаных асоб былі адноўлены ў бацькоўскіх правах. Больш за ўсё іх у Жлобінскім, Рэчыцкім і Гомельскім раёнах.

— Адназасць за дзіця па законе нясуць абодва бацькі. Рэальна ж у абразлівых сям'ях часта бацька дзіцяці проста неведомы. — У 2010 годзе ў вобласці пачалі працу па ўстанавленні бацькоўства дзіцей, якія змешчаны на дзяржаўнае забеспячэнне. У 2011 годзе змаглі ўсталяваць асобы бацькоў 52 такіх дзіцяц. Напрыклад, толькі ў Рэчыцкім раёне праз суд ужо ўстаноўлена бацькоўства ў 18 выпадках. 9 дзіцей перададзены на выхаванне сям'і бацькоў. Гэты крок дазволіў сапідна павялічыць сумы пагазнення спананняў. Альтэрнатыўны варыянт — перадача дзіцяці на выхаванне бацькоў.

— Пакрыццё сродкаў, якія выдаткаваны на ўтрыманне дзіцей, з'яўляецца адной з задач рэалізацыі Дэкрэта. — На Гомельшчыне з 1 студзеня 2007 года да канца 2011-га атрымалася кампенсаваць амаль 54% выдаткаў. Летась у вобласці амаль на 230 чалавек павялічылася колькасць абавязаных асоб, і, адпаведна, павялічыліся сумы, якія трэба з гэтых грамадзян спагнаць. Толькі 59 абавязаных асоб вылічыліся з ліку вылічыліся хуткую медыцынскую дапамогу.

Браньера заўсёды выдасць след
У паліўнічых угоддзях, у 70 метрах ад падкормачнай пляцоўкі, работнікі Тураўскай міжрайспецкі знайшлі частку разабранай тушы дзіка. Побач на прывязі сядзеў паліўнічы сабак. Знайсці яго гаспадар не складала вялікай працы. У непрацуаючага мужчыны ўжо канфіскавалі паліўнічую стрэльбу. Цяпер вяртаецца

заных асоб выплачваюць выдаткі дзяржавы на выхаванне іх дзіцей добраахвотна. Працаўладкаванне катэгорыі грамадзян, пра якіх ідзе гаворка, — вялікая праблема. Далёка не ўсе яны хочуць працаваць і зарабляць. З пачатку рэалізацыі Дэкрэта было працаўладкавана 5202 чалавекі. Гэта, дарчы, 100% тых, хто звярнуўся. З іх 927 чалавек працаўладкаваны паўторна. Аднак цяпер маюць працу калі 1700 абавязаных грамадзян. Не працуюць амаль 3500. Прычыны розныя: адны накіраваны ў ЛПП, месцы пазбаўлення волі, іншыя пагасілі запазычанасць, некаторыя знаходзяцца ў волдуку па дзядзе дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў. Ёсць і тым, хто памёр, хто знаходзіцца ў вышукі або вызвалены ад пакрыццяў выдаткаў. У якасці меры кампенсацыі дзяржаўных сродкаў, якія выдаткаваны на ўтрыманне дзіцей, прымяняецца высяленне ў судовым парадку абавязаных асоб з жылых памяшканняў — а памяшканні здаюцца па дагаворах.

З пачатку дзеяння Дэкрэта абавязаныя асобы ў судовым парадку былі выселены з 64 жылых памяшканняў. Па дагаворах найму здаецца 51 жылёе памяшканне. Сума сродкаў, атрыманых ад зданч жылля, з пачатку рэалізацыі Дэкрэта складала больш за 1717 млн рублёў.

— Што можна зрабіць, калі горабачы, хаваюцца ад адказнасці, знікаюць у неведомым кірунку? — У вобласці 425 абавязаных асоб ухільваюцца ад выплаты. З пачатку рэалізацыі Дэкрэта нявыплачана імя сумы складала больш за 1,5 млрд рублёў. Міліяў шукка цяпер 126 гора-бацькоў. Май іншым, за мінулы год атрымалася знайсці больш за 80% уцекачоў ад бацькоўскіх абавязанняў. 266 абавязаных асоб з Гомельшчыны па рашэнні суда знаходзяцца на прымушовам лячэнні. Яшчэ 422 адбываюць пакаранне ў месцах пазбаўлення волі. Як правіла, абавязаныя асобы маюць нізкую прафесійную кваліфікацыю, і іх даводзіцца працаўладкаваць часта на нізкааплачуную працу. Амаль у пятай часткі гэтай катэгорыі заробатная плата не дазваляе пакрыць выдаткі ў поўным аб'ёме. Многія з іх жывуць у сельскай мясцовасці, дзе толькі працаўдаюць — па паловах пералічыць... Знайсці інішую працу проста немагчыма. Некаторыя з абавязаных асоб павіны выплачваць грошы за 2 і больш дзіцей. Адпаведна, і сумы вялікія. Напрыклад, памер штомесячных выплаты гамельчанкі за ўтрыманне 6 дзіцей складае 3,3 млн рублёў. Такім чынам, памер заробатнай платы, якая дазваляе пакрыць выдаткі ў поўным аб'ёме, павінен быць 4,7 млн рублёў! Аднак жанчына працаўладкавана прыбярэжыцай вытворчым памяшканняў з заробкам 1,2 млн. І такіх прыкладаў шмат. Тым не менш, 812 чалавекам з абавязаных асоб была зноўдзена больш высокааплачуная ці дадатковая праца.

— Была сведкай, калі ўчастковы мільцыянер збіраў па вёсцы гора-матулі і на сваёй машыне дастаўляў іх на працу. — Не дзіўна. Кантролю за выходам на працу надаецца асабліва ўвага. Распарадкаванні кіравноў раўнаў зацверджаны графік замцаванняў транспарту за аддзеламі ўнутраных спраў для выезду па месцы жыхарства абавязаных асоб, якія не выйшлі на працу, і дастаўкі іх на падпрямствы. Працуюць групы, якія створаны ў рэгіёнах, штотыднёва наведваюць дома тых, хто прагнубвае. Абследуюць іх жыллёвыя ўмовы, праводзяць выхавача-прафілактычную працу. Гэта дазволіла скараціць колькасць абавязаных асоб, які дапускаюць прагнубы. Кожны другі з ліку працаўладкаваных прагнубвае. Гэта, адпаведна, таксама не спрыяе пакрыццю выдаткаў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

НЕВЫНОСНАЯ ЛЁГКАСЦЬ БЫЦЦА

У Мінскім раёне яна стала адзінай мамай, якая вярнула ў 2011 годзе свае бацькоўскія правы на дзіця. Маладая жанчына пагадзілася распавесці сваю гісторыю ў надзеі, што гэта дапаможа каму-небудзь стаць больш уважлівым да родных і ацаніць кожную хвілінку адпушчанага часу. Яна ўпэўнена, што чалавек, які навучыцца берачы сваіх блізкіх і сваё жыццё, здолее зрабіць правільны выбар, калі раптам зразумее, што апынуцца пад безданнем.

— Мне здаецца, мой тата быў вельмі жорсткім чалавекам, — кажа яна. — Памятаю, ён стукнуў мяне так, што засталіся сінякі... Не, ён не біў мяне проста так, а толькі за правіннасць, і то вельмі вялікую. Сёння я разумее, што ён мяне выхоўваў, як умеў. Але тады я яго баялася і не любіла. Я памятаю гэты дзіцячы страх: хаджу ў школу, таму што баюся, раблю ўрокі, таму што баюся. І так ва ўсім... Калі ён памёр, мне было дванаццаць. Засталася адна мама. Яна, наадварот, была вельмі мяккім і добрым чалавекам... Амаль адрозніць смерці бацькі я закінула вучоубу. Перастала рабіць хатнія заданні, стала прагнубваць урокі, гуляць з сябрамі да ночы. З цяжкасцю скончыла дзевяць класаў...

А потым я сустрэла ЯГО. Мне было шанаццаць, яму дзевятнаццаць, калі мы сталі жыць разам (у яго свая кватэра). Разам хадзілі на дыскатэкі, разам пілі піва, разам сустракаліся з сябрамі. Нам было добра, жыццё здавалася насычаным і яркім. Неўзабаве я зацяжарала. Вырашылі, што жаніцца не будзем: дапамога на дзіця ў маці-адзіночкі больша, чым у замужняй. Калі я нарадзіла Мікіту, нашы адносіны змяніліся. Ён па-ранейшаму імкнуўся да «яркага жыцця». А я была вымушана сядзець дома з дзіцем. Ён сыходзіў да сяброў, і мне рабілася крыўдна і сумна... Пачала запрашаць сяброў да сябе, каб не «захануць» ў чатырох сценах. Так нам з татам Мікіты стала невыносна жыць пад адным дахам...

Мікіце было дзевяць месяцаў, калі я вярнулася да сваёй маці. У хуткім часе даведалася, што мой «былы» бацька сустракаецца з іншай дзіцячынай. Тады я вырашыла пачаць вясковку яму адпомсціць. Калі маці прыходзіла з працы, я пакідала на яе ўнучка і сыходзіла з сябрамі гуляць. Неўзабаве перастала нават начаваць дома, ведала, што мама дагледзіць Мікітку.

Паступова перастала думаць пра бацьку свайго сына. Мне стала аб'якава. Да таго ж у мяне не заставалася часу сумваць: новыя прыгоды, новыя сябры, дыскатэкі, піва... Я магла тыдзень не з'яўляцца дома. Маці прыйшла змяніць працу, каб кожны дзень быць з мамі дзіцем. Безумоўна, яна прасіла мяне, каб я адумалася, не марнавала сваё жыццё... Але я нічога не чула і нічога не адчувала! Усе, што спрабавала мяне «выхваць», здавалася заўданамі. Мне падабалася жыць так, як я жыў пакуль... мяне не выклікалі ў суд.

Рэальны аддзел адукацыі напісаў хадайніцтва, каб мяне пазбавілі бацькоўскіх правоў. Там, на судзе, мне на імгненне здалося, што, магчыма, нешта раблю не так... Потым эню ўсё папаліло, як у тумане.

Пра Мікіту я не турбавалася — ён заставаўся пад апекай маёй маці. Я па-ранейшаму магла жыць так, як мне хацелася. Але гэта была толькі ілюзія. Пасля суда маё жыццё змянілася. Мне абавязалі працаваць для таго, каб я змагла выплачваць аліменты на ўтрыманне дзіцяці. Было вельмі нязвыкла уставаць раніцай і ісці на працу. Але хутка я і там знайшла людзей, з якімі магла выпіць... Так ішлі дні за днямі, пакуль я не трапіла ў лякарню — пачаліся сур'ёзныя праблемы са здароўем. Там я ўпершыню задумалася пра

тое, як жыць, для чаго, для каго... Але ж калі мяне выпісалі, практычна адрозніўся ўзрост, нягледзячы на тое, што ўрачы забаранілі ўжываць спіртное (у мяне былі праблемы са страўнікам). Я не выконвала наогул ніякіх іх рэкамендацыяў, таму трапіла ў бальніцу эню і эню. Гэты перыяд стаў для мяне часам, калі я магла падумаць на цярошую галаву... А можа, проста стала дарослай... Аднойчы захацелася ЖЫЦЦЬ, ЯК УСЕ: хадзіць на працу, выхоўваць дзіця, абдымаць яго, проста быць побач...

Пасля выхду з бальніцы адправілася да нарколога з цвёрдым намерам больш ніколі не піць. Акрамя таго, перастала сябраваць з тымі, з кім раней піла. Гэта было самае цяжкае... Яны не разумелі, чаму я не адказваю на званкі. А потым да мяне завітаў тата Мікіты.

Ён прыходзіў і раней, прыносіў Мікіту падарункі, але мы з ім амаль ніколі не гаварылі. Тым больш, ён ажаніўся з іншай жанчынай і ў іх ужо было дзіця. Яго жыццё з новай жонкай таксама не ладзілася, таму развёўся і з ёю. У той дзень ён прыйшоў не толькі да Мікіты, але і да мяне... Гаварылі мы доўга, пра ўсё... Здавалася, толькі ўчора размыліся, хоць прайшло некалькі гадоў. Мы эню захацелі быць разам. Так, мы не ведалі, якімі павіны быць адносіны паміж мужчынам і жанчынай, але ўжо ведалі, якімі яны не павіны быць. Мы пачалі сустракацца, хадзіць на спатканне — гэта была наша вялікая тайна. Яго прапанову «рукі і сэрца» я прыняла без усякіх роздумуў. Калі пажаніліся, адрозніўся ў органы апекі, каб вярнуць мае бацькоўскія правы на Мікіту. Але нам казалі, што ў нас у аднапакававай кватэры няма умоў для жыцця дзіцяці. Восем доўгіх месяцаў мы рабілі рамонт. Мікіта прыбываў да нас і ўсё пытаўся: «Мама, тата, кал

Жонка — мужу:
— Паабядай, што больш піць не будзеш!
— Добра, абяцаю: больш піць не буду.
Вечарам ён зноў прыходзіць п'яны. На словы жонкі: «Ты ж абяцаў, што больш не будзеш!», адказвае:
— Я абяцаў «больш» не буду. Але і «менш» таксама.

Выйсьце з бутэлькі!

Гэты анекдот праз слёзы мне распавяла жанчына з вельмі прыгожымі, але стомленымі вачыма. Назавём яе Тацяная. Справа ў тым, што ён, радок у радок, паўтарае яе жыццё. Дакладней, тое, у што яно ператварылася ў апошнія гады...

СПОВЕДЗЬ ЖОНКІ АЛКАГОЛІКА, ці «Калі муж цвярозы, то я самая шчаслівая ў свеце»

— Да шлюбю я і падумаць не магла, што стану жонкай п'яніцы. — пачынае свой сповед Тацяна. — Бацькі мае кроплі ў рот не бралі. Ды і сама я за ўсё жыццё, увогуле, і бутэльку віна ці выпіла. Тым не менш, я перад вамі...
— Як вы пазнаёмліся са сваім будучым мужам?
— Вой, даўно гэта было. Трапілі па размеркаванні ў адну вёску, у адну гаспадарку. Сустракаліся мо крыху больш як год. Да вясяля тры аднойчы, памятаю, Эдзік (імя змененае. — Н.Д.) моцна напісаў. Але тады мяне гэта чамусьці не насцярожыла. Вядома ж, маладосць — усё дурносьці.

Я не магу сысці ад яго, бо кахаю. Пражылі ж разам больш як 20 гадоў. Ды і прападзе ён без мяне. Сам пра гэта не раз, калі быў цвярозым, казаў.

Меркаванні былых жонак алкаголікаў і псіхалагаў з інтэрнэт-форумаў:

«На мой погляд, выйсьце толькі адно — бегчы ад алкаголіка. Лічу, што любіць і паважайце трыба перш за ўсё сябе, і галоўнае — не даць сябе зламаць. Я ведаю колькі заўгодна выпадкаў, калі жанчына пачынае піць сама: спачатку чарку-дзве, каб менш дасталася мужу. Менш ж яму не дастанецца. Ён усё роўна вып'е і столькі, колькі захоча. А жонка, якая дапамагае выпіць, сама ператворыцца ў алкаголічку. Бо ў жанчын залежнасць ад алкаголю наступае значна хутчэй, чым у мужчын».

«Многія з іх нават не падазраюць, што хворыя таксама, як іх залежныя ад алкаголю блізкія. І хвароба гэта называецца сузалежнасць, ці паралкагалізм. Імкненне кантраляваць паводзіны алкаголіка — апырыць невыканальнае заданне, таму што яго жыццём ваюю кіруе хвароба. Але гэта нейтаймоўнае імкненне адсоўвае на другі план асабістае жыццё. А калі чалавек не даражыць уласным жыццём, як ён можа дапамагчы сваім сваякам-алкаголікам? Нават калі першапачаткова стараецца зрабіць гэта так, як разумее: вылівае змесціва бутэлькі, падманвае начальніка мужа... Яны вераць, што абавязкова «перавыхаваюць» сваіх мужоў. Аднак толькі сам чалавек можа змяніць сябе, але не іншы».

«Не пераставіце клапаціцца пра сябе, што б там ні здарылася. Дэпрэсія дапоў. Шукайце ўсё, што ёсць станоўчага побач з вамі. Абсалютна ўсё. Добрае надвор'е, пахуздзела на 300 грамаў, смачная ежа, сын атрымаў добрую адзнаку... Любіць дробязі, але заўважайце».

«Падбярыце момант і абмяркуйце з цвярозым мужам, што вам ад яго патрэбна. Толькі не кажыце: «Мне трэба, каб ты перастаў піць!» Вам патрэбна яго любоў, увага, клопат? Так і скажыце. Калі вы не можаце кахаць яго без выканання вашага патрабавання, то я б на вашым месцы сказала так: «Калі ты не перастанеш піць, я не змагу працягнуць цябе кахаць». Гэта практычная формула: «Калі ты робіш так, то я вымушана зрабіць так». Толькі не абяцяйце таго, што вы не зробіце, не пужайце разводам. А то хто ж вас пасля гэтага будзе успрымаць усур'ёз?»

«Кантраляючы паводзіны — шлях да ўласнага паражэння. Яшчэ ніводнай жанчыне не ўдалося «прывусціць» мужа-алкаголіка перастаць піць. Трэба пачаць з сябе. Зменшыць свой душэўны боль, дасягнуць «эмацыянальнага працягвання», зразумець, што вы сваім асабістым жыццём не жывіце, паколькі з ранку да вечара і нават ноччу думаеце толькі пра мужа. Прывіце свае асабістыя праблемы адмаўляеце гэтак жа горача, як муж адмаўляе наяўнасць у яго алкагалізму. Пакінуць без увагі, сузалежнасць будзе прагрэсваць і прывядзе да пагаршэння здароўя, духоўнай дэградацыі».

— Калі я хачу прадманастраваць жанчым незэфэктыўнасць, бескарэспандэнт усіх іх кантраляючых намаганняў, то прашу іх пералічыць усё, што яны рабілі дагэтуль для стрымлівання п'янства свайго блізкага.

— Вой, я ўжо што толькі не спрабавала! І падобрану яго ўгаворвала, і плакала, і умовляла, і крычала, і абражала, «алкашом» называла. Нічога не дапамагае...
— Дык, можа, перастаць трывожыцца аб ім і пачаць клапаціцца пра сябе?

Надзея ДРЬПА. АД'АЎТАРА

Трывожныя тэндэнцыі

ХТО НЕ ПРАЦУЕ, ТОЙ... КРАДЗЕ

Злачынцы атакуюць дачныя участкі

ПАДКАЗ прэс-канферэнці кіравання абласнога ўпраўлення ўнутраных спраў Брэстчыны па выніках 2011 года былі агучаны лічбы: летас у рэгіёне здзейснена на 2,4% злачынстваў менш, чым за папярэдні год. Што яшчэ можа быць адзначана ў ліку станоўчых тэндэнцый, характэрных для Брэстскай вобласці? Гэта паказчык узроўню злачыннасці на 10 тысяч насельніцтва. Ён самы нізкі ў краіне. Гэта значыць, на 10000 чалавек здзяйсняецца 108 правапарушэнняў. Нямаюць. Але ў іншых рэгіёнах паказчык значна большы. І ўсё ж лічбы ў кантэксце размовы пра крымінальнае тэндэнцыі — не абсалютны праблем.

Настальгія

ЁСЦЬ У ЛІДЗЕ ЦІКАВАЯ «ХРУШЧОЎКА»...

ПАМ'ЯТАЕЦЕ, у рамане «Майстар і Маргарыта» Булгакава Воланд казаў: «... люди как люди. Любят деньги, но ведь это было всегда... Обыкновенные люди, в общем, напоминают прежних... квартирный вопрос только их испортил...»

Праект старшага навуковага супрацоўніка Лідскага гісторыка-мастацкага музея Тацяны Нікіфаравы «Хрушчоўка — 60-х» — яркая спроба пагаварыць аб кватэрным пытанні, закрануць настальгічныя струны душы тых, каму даялося правесці маленства, юнацтва, больш дарослае жыццё ў тагачаснай кватэры.

XII век небліспечны тым, што ён пазбаўляе людзей міжасобных зносін. Тады, у далёкія 60-я, сітуацыя была іншая. Дзверы кватэры зачыняліся толькі нанач, бо ў любы момант, без тэлефонага папярэджання, магла прыйсці суседка — каб папрасіць цукру ці папіць разам гарбаты. Прыходзілі адно да аднаго паглядзець тэлевізар, паслухаць радыё, падзяліцца набалельым. Жылі проста, сціпла, але дружна. Аўтарка праекта лічыць, што па тых часах засумавалі людзі. Таму і стварыла вось тры прыемы напамін. Тым больш, сама архітэктурна памышанна падаказала ідэю.

Невялікі пакойчык з высокай столлю. Наўмысна пабеленыя сцены — найпершая забава для тагачасных дзяцей: вымазанымі ў пабелку пальцамі яны малывалі розныя фігуркі. Жалезныя ложка: вялікі — для мамы і таты, маленькі — для дзяцей. У калідорчыку — вешалка, на якой верхняе адзенне і легендарная авоска са шклянцамі бутэлькамі з малаком, кефірам, напоямі «Сітро» і «Мандарынавы». Буфет з посудам — паказчык дарыўцаў сям'і. Радыёла «Урал 57», швейная машынка, маленькі тэлевізар, упрыгожаны пшошай сурвэткай і вазачкай з пластамасавым цюльпанамі. Пасярэдзіне пакоя — стол і крэслы, якія быццам бы запрашаюць прыесці.

— Усе эканатны выстайкі — рэальныя прадметы той эпохі, — расказвае Тацяна Нікіфарова. — Рэчы 1960-х мы шукалі з розных крыніц: штосці было ў фондзе музея, штосці прасілі ў сваякоў, прыносілі з хаты. Далі аб'яву ў мясцовую газету — і адразу атрымалі падтрымку лідчан. Супрацоўніца музея нават са сваёй матуляй ледзь не пасварылася: тая не хацела аддаваць свой любімы жалезны ложак, які сёння гарманічна ўпісваецца ў інтэр'ер «Хрушчоўкі».

Пасля таго, як выстава запрацавала, неабыхавыя пасля ўбачанага людзі пачалі прыносіць з хат адпаведныя рэчы. А калі стартвала акцыя «Прынясі рэч 60-х — і заходзь на выставу бясплатна», поспех экспазіцыі стаў каласальным. Сёння не праходзіць і дня, каб нехта не прынес штосці ў «Хрушчоўку».

Экспазіцыя — не проста ансамбль, а «аўтэнтычная» кватэра 60-х у Лідзе. Доказ гэтаму — наяўнасць у інтэр'еры памышаных прадукцый прадпрыемстваў горада і раёна. У вышэйзгаданай авосцы — быццам толькі што прынесена з крамы прадукцыя малочна-кансервавага і піваварнага заводаў. Каля дзвярэй каюць сваіх гаспадароў хатнія тэпцікі, ці «суконнікі», зробленыя на абутовай фабрыцы. Дарэчы, гэта не падман, а арыгінальны муляжы, якія дзякуючы лідскім прадпрыемствам у той час рэгулярна папаўнялі фонды музея.

— «Кофе натуральны молотый», — паказвае прадукцыю завода харчовых канцэнтратуў Тацяна Нікіфарова. — Жырандоль, таршэр, настольная лампа — прадукцыя завода электрырабаў. Не магла абыйсці экспазіцыя і без прадукцыі самага знакамітага прадпрыемства на Лідчыне — шклозавода «Неман»: вазачка з цукрам, салёныч, шклянкі. Бацьчы ўсё гэта, адчуваючы прысутнасць гаспадыні ў кватэры.

Тут кожная дробязь сведчыць аб натуральнасці адностратаннага той эпохі. Дзяцінныя цацкі, жалезны гаршчок з накруйкай, вязаньня сурвэткі. Акно — імітацыя з відам

на новабудуолі... А якая шыкоўная калекцыя пласцінак! Ваканальна-інструментальны ансамбль «Лявоніха», Шульжэнка, Бернес, Трошын, Абадзінькі... Толькі няма ні фотаздымкаў, ні документаў, якія расказвалі б пра гаспадароў кватэры. І гэта невыпадкова. Выстава не прывесечана канкрэтнай сям'і — гэта музейная «хрушчоўка» ўсіх лідчан. Аднак у Тацяны Нікіфаравы на гэты конт ёсць сваё легенда.

— Гэта кватэра, у якой жыве тры чалавекі, — даказвае сваю гіпотэзу аўтарка праекта. — Бацька — галоўны бухгалтар на рамонтным заводзе. Пра гэта сведчыць тагачасная аtryбуцыя інтэлігентнага чалавека: скураны чаманданчык, пакінуты гаспадаром на зэдліку ў калідоры. Такія былі толькі ва ўрачоў і адміністрацыйных работнікаў. Маці, ягонка, працуе на абутовай фабрыцы. Раённай гэта была папулярная і масавая работа на Лідчыне для жанчын. Іх дзіця — яшчэ малая дзюўчынка, што навідаваючы, калі бацьчы маленькі ложак, накрыты ружовай коўдрай, лялкі, гаршчок.

Тым, каму судна слухаць экскурсавода, старшы супрацоўнік музея прапануе альтэрнатыву — падшыўку раёнай газеты «Уперад» (зараз «Лідская газета») за 1967 год. Яна лічыць, што разумнаму чалавеку не патрэбны каментары спецыяліста, бо газета — леталіт той эпохі. Тацяна Міхайлаўна нават не паленавалася пазначыць самыя цікавыя падзеі ў краіне і рэгіёне закладкам. Гартаю першую газету. Чытаю: «Брэнжэву ўручаючы ордэн Сухэ-Батар». І адразу ўспамінаюцца расказы старэйшых пра тое, што вельмі любілі былі кіраўнікі краіны, каб яму ўручалі ўзнагароды. На вочы трапіў матэрыял пад назвай «Для вашага адпачынку, Лідчане», у якім апублікаваны афіцыйна кінатэатра, расклад аўтобусу па Лідзе і за горадам, часы руху транспарту на рэчку, у яго, у грыбы... На першы погляд, не самы лепшы артыкул, затым яго патрэбні было б добра, каб такіх матэрыялаў зараз было

больш. Сустраўся і крытычны артыкул — спецыяльны рэйд мясцовага кантролю «А спартплічковак няма...», у якім узімалася праблема адпачынку і аховы здароўя лідчан. Што мы бачым у горадзе зараз? Лядовы палац, фізкультурна-аздраўленчы цэнтр «Алімпі», басейн «Дальфіны»... Відаць, дзейнічалі былі матэрыялы ў газеце. Не менш эфектыўныя ў аўтаркі праекта метады прыцягнення наведнікаў. Напрыклад, падчас навагодня свята дзейнічала акцыя «Прынясі музею навагоднюю навагоднюю цацку» — яе ўдзельнікі таксама маглі бясплатна паглядзець «Хрушчоўку 60-х». Ахвотных было шмат. На працягу 10 дзён сфарміравалася калекцыя больш чым з 500 прадметаў: навагодніх цацак, упрыгажэнняў, гірляндаў 40—60-х гадоў. Вядома, на ёлкі ўсё не павесілі. Адабралі найбольш цікавыя.

— Калекцыя атрымалася разнастайнай па тэматыцы. Таксама цікава тое, з якіх матэрыялаў выраблены гэтыя цацкі: ваты, шкла, кардон, з прэсаванай вавоўны, — паказвае мне «сведка» той эпохі Тацяна Нікіфарова. — Акрамя цацак, лідчане неслі і свае ўспаміны: расказвалі, дзе і калі набылі, хто падарыў. Хочацца, каб экспазіцыя і надалей рэгулярна папаўнялася цікавымі рэчамі. Тады будучы выкананы адразу дзве аўтарскія заданні — папоўніць музейныя фонды і не пакінуць абыхавымі наведніка.

Вараніка КАНЮТА. Фота аўтара. г. Ліды.

Асобы

«Калі б скінуць 30 гадоў, то я б на крылах паляцела ў школу»

КАЖУЦЬ, чалавек шчаслівы, калі ў яго жыцці ёсць любімая справа. Амаль 50 гадоў свайго жыцця наша чытачка Таісія Іванаўна НОВІК прывяццала любімай прафесіі. «Усё жыццё маё было «залогам свідання вернаго з тобай», я маю на ўвазе школу», — жартуе былая настаўніца. Хоць былых настаўнікаў, напэўна, не бывае — ва ўспрыякім разе пакуль пра іх памятаюць іх вучні. А пра Таісію Іванаўну вучні не забываюць. Інакш як бы мы даявалі пра яе 80-гадовы юбілей?

Як прызнаецца настаўніца, яна ніколі не стаяла перад выбарам, кім быць пасля заканчэння школы, бо і маці, і бацька былі сельскімі настаўнікамі: «Настаўнік на вёсцы быў самым паважаным чалавекам. Маці выкладала рускую мову, а бацька — географію. Бацьку немцы расстралялі ў 1942 годзе за сувязь з партызанамі. А маці заўсёды заставалася для мяне прыкладам і бясспрэчным аўтарытэтам...»

У 1954 годзе Таісія Іванаўна закончыла Брэсцкі педінстытут, і калі ў яе на размеркаванні пацікавіліся, куды б яна хацела паехаць, то пачулі ў адказ: «Туды, дзе цяжэй». Першым месцам працы маладой настаўніцы стала сельская школа ў Ганцавіцкім раёне, пазней таксама былі сельская школы. У 1972 годзе Таісія Іванаўна перабралася ў Слуцк, дзе 17 гадоў адпрацавала ў сярэдняй школе № 3 і 15 гадоў — у сярэдняй школе № 6. Выкладала і рускую, і беларускую мову. За сумленную працу і педагогічны талент была ўзнагароджана ордэнам «Знак Пашаны», знакамі «Выдатнік асветы БССР» і «Выдатнік асветы СССР».

Больш як 30 гадоў Таісія Іванаўна супрацоўнічала з раёнай газетай у якасці грамадскага карэспандэнта.

— Работа ў раёнцы была для мяне аддушнай. Писала пра лёсы звычайных людзей, пра чалавечую мужнасць... Калі быў настрой, допісы з'яўляліся ў імгненне вока. Шкадуно толькі, што не сабрала ў свой час усё свае публікацыі ў адну кніжку, — прызнаецца настаўніца.

Надзея НІКАЛЕВА.

алкагольнага ап'янення. 126 ДТЗ здзейснена нецвярозымі. Больш становіцца крымінальных спраў, заведзеных па фактах паўторнага кіравання аўтамабілем пасля выпіўкі. Відэавочна, што прынятыя захады больш і заканадаўцам трэба распрацоўваць больш жорсткіх меры пакарання, такія, напрыклад, як канфіскацыя аўтамабіля. Але працэс працоўваецца надта марудна — гэта прызналі ўсе ўдзельнікі брыфінгу. Колькасць жа п'яных вадзіцеляў не змяняецца, назіраецца актыўны рост колькасці п'яных жанчын за рулём. Начальнік УУС Брэстскага аблвыканкама Уладзімір СыЧЭўСкі засяродзіў увагу на росце крадзяжы. Асабліва церпяць дачныя пасёлкі, прыватныя домаўладанні, новабудуолі, з якіх цягнуць усё, што толькі падобна на метал. Металічны лом, як вядома, падаражуць, здаваць яго стала выгледна. Вос і падчысцілі не толькі стыхійныя завалкі жалезнага ламача, але і законную маёмасць гаспадароў. І тут ужо міліцыянеры бачаць не толькі крымінальную, але і сацыяльную з'яву. Паводле звестак галоўнага статыстычнага ўпраўлення Брэстскай

І пра ўсё гэта трэба шырока інфармаваць грамадства. Журналістам нагадалі, што брэсцкім міліцыянерам давалося ў свой час ліквідаваць такую негатыўную з'яву, як аказанне інтымных паслуг у лазні. «Рэчывы» здароўя, але не носячы маштабны характар. Сёлета стаяць заданні звярнуць увагу на жорнак у электрычных, дызельных і аўтамабільных апаратах. Некаторыя зрабілі падобную практыку бізнесам, для якога бессаромна выкарыстоўваюць дзяцей. Пракурор Брэсцкай вобласці Сяргей ХМАРУК падчас брыфінгу расказаў, як пракуратура выконвае сваю галоўную функцыю — ажыццяўляе нагляд за выкананнем заканадаўства. Летас суды разгледзелі 7127 спраў. Па 38 справах вынесены апраўдальны прыгаворы. 18% асуджаных пазбаўлены волі (годан раён ліды складала адпаведна — 21,6%). Пазіцыя пракуратуры з'яўляецца пераважна, што трывае за кратамі трэба толькі сацыяльна небяспечнага грамадзяніна. Таму суды ўсё часцей прызначаюць форму пакарання ў выглядзе папраўчых работ, што выгадна і грамадзяніну, і дзяржаве.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Факт

РЭПЕТЫТАРЫ ЗАПЛАЦІЛІ ПАДАТКАЎ НА 73 МІЛЬЁНЫ

Летас афіцыйна зарэгістраваны ў падатковых інспекцыях Віцебшчыны 183 рэпетытары заплацілі 73,3 мільёна рублёў адзінага падатку.
Паводле інфармацыі Віцебскай абласной інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь, паслугі па вырошчванні сельскагаспадарчай прадукцыі аказвалі 257 грамадзян, якімі выплачана 14,8 мільёна рублёў падатку. Музычным абслугоўваннем урачыстых мерапрыемстваў, паслугамі тамады, фотаздымкамі займаюцца 129 грамадзян — ад іх летас у бюджэт паступілі 48,1 мільёна рублёў падатку. 86 займаюцца рэалізацыяй кацыянт і шчаняг — у 2011 годзе падатку ад іх паступіла 17,6 мільёна рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Крымінал, згаранні

РАТАВАЛІ З «ПАЛОНУ» ДЗЕТАК

За апошні час выратавальнікі некалькі разоў мусілі прыходзіць на дапамогу дзецям.
У сталіцы ўвечары ім давалося выязджаць ва ўстаноў адукацыі «Мінскі дзяржаўны тэатральны цэнтр дзяцей і моладзі». Тут выратавальнікі даставалі фалангу пальца шасцігадовага дзіцяці: яна захрасла ў адуліне металічнай цацкі. На шчасце, абшлося без траўмаў. Чатырохгадовы хлопчык, гуляючы ўдзень у кватэры па вуліцы Глебі з пісталетам-цацкай, таксама заснуў у яго палец. А дастаць не змог, і яго маці выклікала выратавальнікаў. Пры дапамозе сясарнага інструмента пры вызвалілі з «палону» пальчык дзіцяці. Хлопчык у шпіталізацыі пстрыбавы меў.

Трохі іншая сітуацыя здарылася ўдзень у двары жылога дома ў вёсцы Каробчыцы пад Гродна. Тут у аўтамабілі «Фальксваген Туарэг» падчас моцнага марозу (было мінус 20 градусаў) заблакавала... дзверы. Паводле слоў маці, яна пасадзіла дзіця ў машыну, завяла рухавік і выйшла з ложкава, каб забраць рэчы з дома. А калі вярнулася, зразумела, што ніводнага з дзярэй аўтамашыны не адчыняецца. Праз сем хвілін пасля выкліку выратавальнікі былі на месцы і адчынілі іх пры дапамозе падручных сродкаў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ДАХІ НЕ ВЫТРЫМАЛІ

Шыферы дах кароўніка КСУП «Чырвонабарэжска» ў Жлобінскім раёне абваліўся пад цяжарам снегу на плошчы 360 кв.метраў. Будынак у вёсцы Радуса быў здадзены ў 1986 годзе.
На момант абвалвання там знаходзілася 220 кароў, але яны не пацярпелі, бо знаходзіліся ў іншай частцы памешкання. Жывёл перавезлі на трактарах у суседнюю вёску Гарбачоўка.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ДЛЯ КАГО АРСЕНАЛ?

Супрацоўнікі міліцыі сумесна з памежнікамі каля в. Ямяна (Стольнінскі раён) затрымалі грузавік «УАЗ-315195», якім кіраваў безспроўны з в. Востраў.
У аўтамабілі знаходзілася 9 драўляных скрыняў з 6 блокамі ўпраўлення агнём са спаранай устаноўкі для ўзбраення БМП-2, БТР, 6 комплексыў з чатырох камплектуемых і шасці розных прыбораў, прызначаных для навігацыйных сістэм верталётаў «Мі-8» і «Мі-24». Кошт канфіскаванай апаратуры пацягнуў на 1 млрд рублёў.

Кіроўца заявіў, што незнаёмы мужчына папрасіў перавезці груз з в. Альманы, якая знаходзіцца сярод балота на мяжы з Украінай, у в. Белавуша (каля райцэнтра). Але ён не ведаў, што ў грузавіку.

Сымон СВИТУНОВІЧ.

ВУЧЭННІО — СВЯТЛО!

Больш за 300 жыхароў вёскі Струкачоў Кармянскага раёна засталіся без энергазабеспячэння і вады: адключыліся помпы кацельні пасля абрыву лініі электраперадач.
Струкачоўская сярэдняя школа, дзе вучацца 44 чалавекі, аказалася без святла. Да месца здарэння спецыялісты МНС накіравалі генератар, які быў падключаны да трансфарматарнай падстанцыі, каб забяспечыць сілкаванне помпы для артэзіянскіх свідравін, якая абслугоўвае населены пункт, на час правядзення аднаўленчых работ. Урашце электразабеспячэнне было хутка адноўлена, і нават навучальны працэс не паруханы.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

КАЛІ ПАРУШАЮЦЬ ПРАВИЛЫ

У вёсцы Чубакова (Дубровенскі раён) у выніку пажару ў доме загінулі 52-гадовы гаспадар, інвалід другой групы, і яго цётка — 1922 года нараджэння.
Устаноўлена прычына пажару, які адбыўся а пятай гадзіне дня, — парушэнне правілаў эксплуатацыі печы. Як расказала выратавальнікам сваячка загінулых, у гэты дзень, незадоўга да трагедыі, яна была ў тым доме, аказвала дапамогу: прынесла дровы і брыкет. Пры ёй гаспадаром былі затоплены дзве печы, у адну з якіх быў умяшчаны кацёл з так званай вадынай «кашульняй». А пятай гадзіне дня гаспадар патэлефанаваў сваячцы на мабільны тэлефон і паведамаў пра выбух катла...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НЕ ВЫКЛЮЧЫЎ ДУХОЎКУ...

У выніку ўспыхі газаватэранай сумесі ў кухні кватэры пацярпеў унук гаспадары жылля.
Здарэнне мела месца бліжэй да сярэдзіны дня ў кватэры жылога дома па вуліцы Куляшоў у Мінску. Жылёў належыць 87-гадоваму пенсіянеру. Пацярпелы 34-гадовы унук — непрацуючы грамадзянін — быў шпіталізаваны ў бальніцу хуткай дапамогі з атручэннем прыродным газам. Мяркуюцца, што пацярпелы мужчына па ўласнай неацярпеннасці: не выключыў гарэлку духоўкі газавай пліты. У кватэры ў выніку ўспыхі газаватэранай сумесі пашкоджана шкленне паміж ваннай пакоям і кухняй.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ДОЎГА НЕ ШУКАЛІ

Жыхар з Пінска заявіў, што невядомы ўкраў у яго залаты пярсцёнак.
Здарыўся той крадзеж вечарам. Следчыя хутка высветлілі, што ў той вечар у гасцяў у пацярпелага знаходзілася 20-гадовая дзяўчына. Яна і ўкрапа пярсцёнак.

Сымон СВИТУНОВІЧ.

гаспадаркі, а не толькі ўслаўляючы паспяховы (слухная заўвага ад спадара Данілычкіца з вёскі Русяна Баранавіцкага раёна), даючы інфармацыю пра дзейнасць і стан спраў у апазіцыйных партыях, пра гісторыю Беларусі і яе выклікі людзей, пра жыццё нашых бліжэйшых суседзяў — расіянаў, украінцаў, латышоў, палякаў...

На думку асобных рэспандэнтаў, гэце вельмі не хапае матэрыялаў пра ўзаемаадносіны ў сям'і, выхаванне дзяцей, пра...

«Я заўважыў, што за апошнія 10—12 гадоў людзі неяк «зудубянялі», — гэта спадар Спірыдовіч з г.п. Івянец, — не працягваюць ніякай актыўнасці ў грамадска-палітычных жыцці. Па месцы жыхарства не праводзяцца сходы грамадзян, не чуваць, каб выступалі перад выбарчымамі дэпутатамі розных узроўняў. Уся работа ўлады з людзьмі на месцах зводзіцца да прыёму па асабистых пытаннях і разгляду канкрэтных скаргаў. Вось аб чым я абавязкова напісаў бы, калі б быў журналістам».

Ёць на гэты пытанне і яшчэ некалькі цікавых адказаў. Прынамсі, спадарыня Ермаковіч з вёскі Азяраўцы Браслаўскага раёна, калі ёй давалося паспытаць журналісцкага хлеба, абавязкова напісала б «пра тое, што канкрэтна трэба зрабіць для развіцця турызму на Браслаўшчыне». Спадар Даўгаліца з Гомеля пісаў бы пра дэпазіты, акцыі, пра дзейнасць банкаў. «Пра тое ж, аб чым пішуць журналісты «Звязды», бо лепшага нельга і прыдумаць», — так лічыць спадар Пільчэныч з вёскі Свіркі Дошчыцкага раёна. «Пра тое, што дазволіць галоўным рэдактарам, — меркаванне спадара Сямашкі з Брэста...»

Трэба зазначыць, што асобныя рэспандэнты пакінулі гэтыя пытанні без адказу, а спадар Маслоўскі з пасёлка Міханавічы прызнаўся, што калі б журналістам «Звязды» стаў ён, то яго звольнілі б на другі дзень.

Вам цікава, чаму? Нам — таксама. Магчыма, ён некалі і напіша, бо адрас ужо ведае, досвед мае... Мы ж, уважліва вывучыўшы грамадскае меркаванне, будзем працаваць далей, з тым, каб газета, нягледзячы на свой вельмі пажаваны ўзрост (па выліках 1917-ты), застаўвалася (паводле вызначэнняў з канвертаў) сапраўды беларускай, аперацыйнай, цікавай і змястоўнай, прывабнай і мудрай, паважлівай да людзей.

Бо толькі ў такой газеце ёсць права на жыццё, на ўвагі і увагу чытачоў.

Валентына ДОУНАР.

Р.С. 3-за дэфіциту газетнай плошчы «агулянны, вядома ж, не ўсе лісты, якія прышлі разам з анкетай, не ўсе прапановы. Але ж усё, кажучы мовай чыноўнікаў, прыняты да ведама, а асобныя прапановы ўжо ўлічаны».

дасролым «Еўрабачанні»? У тым, на маю думку, што з'явіліся шматлікія выканаўцы і гурты з няяснымі назвамі, з песнямі выключна на яго мове, а на для душы, пачала знікаць нацыянальная аснова песень, а разам з ёй — і прыгажосць мелодый.

Амаль тое ж адбываецца на нашым тэлебачанні, а часткова — і на радыё. Напрыклад, песні ансамбля «Бяседа» раней гучалі амаль кожны дзень, цяпер — зрэдку. Некалі з задавальненнем людзі глядзелі штотыднёвую перадачу «Спявай, душа», дзе выступалі шматлікі народна-этнографічныя калектывы. Цяпер такіх канцэртаў няма. А без роднай мовы, без народнай песні што застаецца з адметнасцю гэтай самай беларускай душы? — ставіць пытанне чытач і сам жа адказвае: — Ды нічога. Нашым СМІ, творчым людзям трэба вельмі многа зрабіць, каб падняць духоўнасць людзей, іх нацыянальную самасвядомасць — папучці гонару за родны край, які мае найбагацейшую гісторыю.

Людзі былі б удзячныя, калі б газета «Звязда» дапамагла загучаць нашым прыгожым мелодыям па радыё, па тэлебачанні, са шматлікімі сцэн, бо гэта паспрыяла б захаванню нашай культурнай спадчыны».

«Я ўдзячны калектыву рэдакцыі, — напрыканцы ліста прызнаецца Віктар Фаміч, — за шырокае асвятленне ў газеце нашай гісторыі, жыцця выбітных асоб, за захаванне нацыянальнага беларускага гумару. Але ж спадарыня, што газета, якую чытаю і вынісваю больш за паўстагоддзя, будзе знаходзіцца магчыма для таго, каб паліпшаць свой месці, пашыраць тэматыку, бо спыненне на дасягнутым, стаянне на месцы — гэта застой. А трэба толькі наперад і разам».

Зазначым, што менавіта гэты рух (наперад і разам) і «прадыктаваў» нам пытанні анкеты: у прыватнасці, якіх жа матэрыялаў бракуе на старонках газеты, аб чым трэба пісаць?

Нашы рэспандэнты адказалі: больш артыкулаў аб гісторыі Беларусі, беларускіх творах, аб выхаванні дзяцей, аб захаванні вёсак, аб падрыхтоўцы адзінаццаці «Звязды» прасяць адрадыць «Анталогію беларускай песні» (з нотамі), адкрыць тэматычную старонку для жанчын, часцей друкаваць творы беларускіх паэтаў і пісьменнікаў. Дарчы былі б руборы «Эканоміка на пальцах» і, безумоўна, ж...

«Дзякуй табе, «Звязда», — піша Янка Тышко з Віцебска, — за тваю «генеральную лінію» — змаганне за матчына слова. Ты сярод правафланговых на гэтым фронце... І, дарчы, вельмі добра было б, каб газета клапацілася пра сваіх будучых чытачоў-падпісчыкаў: на сваіх старонках друкавала нешта з таго, што можна прачытаць малым — нашым дзецям, унукам».

Свае «некалькі слоў пра мову» давёрыў паперы і спадар Маслоўскі з пасёлка Міханавічы Мінскага раёна. «Я больш за 80 гадоў жыў у адной і той жа мясцовасці, — піша Генадзь Пятровіч. — Да вайны скончыў чатыры класы, пры немцах тры гады не вучыўся наогул, у 47-м адолеў сямігадку. Дык вось, мы, дзеці, у школе і паміж сабой размаўлялі выключна па-беларуску. Цяпер жа...»

Калі нікалі, — працягвае чытач, — я праходжу каля школы, праходжу якраз у той час, калі дзеці ідуць з заняткаў, і не чую ніводнага нашага слова.

Туды ж і даросляў: толькі і чуваць ад іх, што беларуская мова нікому не патрэбная, бесперспектыўная... Для таго, каб прычыніцца змяніць сітуацыю да лепшага — да беларускасці, на мой погляд, трэба, каб дыпломы аб вышэйшай адукацыі не выдавалі (гэта слова ў лісце падкрэслена. — Аўт.) тым, хто не ведае беларускай мовы, каб усё выхавальніцка-настаўніцка (усе, пачынаючы з дзіцячых садкоў, незалежна ад дысцыпліны, якія выкладаюць) перад пачаткам кожнага навучальнага года здавалі іспыты на веданне беларускай мовы.

Такі вось погляд у спадара Маслоўскага.

Яшчэ адзін: «Анкета была надрукавана побач з артыкулам, дзе старшыня Беларускага славянскага камітэта Сяргей Касцяня разважае пра месца беларускай мовы ў нашым жыцці і піша, што на яе ў дзіцячым садку дастаткова адводзіць хоць бы 5—10 хвілін у дзень. Гэта, маўляў, не такія і вялікая нагрузка на дзіцяці. Лічу, што з такім падыходам і ў хуткім часе не будзе каму чытаць беларускую газету, бо што можна даць за 5—10 хвілін у садку і за лічаныя ўрокі ў школе? — пытаецца настаўнік з Дуброўна (прозвішча назваць ён, відавочна, забыўся). Але ж раславаць, што пасля таго, як Беларусь стала незалежнай, яго сям'я аддала малодшую дачку менавіта ў беларускую школу дзіцячых сад, а старэйшую — ў беларускую першы клас. Правучыліся яны там па тры гады, а потым іх перавалі на рускую мову навучання «ніхто ў бацькоў ні пра што не спытаў».

«Вось што пішуць чытачы, адказваючы на апошнія пытанні анкеты: «На якія тэмы Вам хацелася б прачытаць артыкулы ў «Звяздзе»? і «Пра што яны самі напісалі б, калі б былі журналістамі газеты?»

Ну, па-першае, неабходна пісаць «пра агульнае» (стан мовы ў нашай краіне), акцэнтаваць увагу (як піша спадарыня Вештарт з Мінска) на неабходнасці вышэйшай адукацыі на першай дзяржаўнай мове. Яшчэ адна агульная думка — прыцягваць новых чытачоў. У тым ліку, як раіць спадар Спірыдовіч з г.п. Івянец, «пішуць пра усё і без прыкарошвання», крытыкаючы слабыя падрыхтоўшчыя і

У ДЭФІЦЫЦЕ МАЛАКО, МАЯНЭЗ І МАРМЕЛАД...

У апошні час масавага вывазу харчовых тавараў грамадзянамі Расіі ў памежных раёнах Віцебшчыны не назіраецца. Гэта канстатацыя супрацоўніка абласнога камітэта дзяржкантролю. Але перыядычна ўзнікае дэфіцыт. Чаму? Гэтым і пацвікліся кантралёры. Імі прадоўжаны маніторынг сітуацыі з наяўнасцю тавараў на спажывецкім рынку і іх неарганізаваным вывазам у суседнія краіны.

У прыватнасці, летас у снежні праведзены маніторынг каля дваццаці гандлёвых аб'ектаў Віцебска, Гарадоцкага, Ушацкага і Сенненскага раёнаў. Вынікі сведчаць пра дастатковы для стабільнай работы гандлёвых аб'ектаў і забеспячэння спажывецкага попыту асартымент харчовых тавараў.

Разам з тым, калі меркаваць па сітуацыі ў асобных гандлёвых кропках, адсутнічае належны кантроль за станам і абслугоўваннем насельніцтва з боку органаў мясцовага кіравання. Адзначаючы факты незадавальняючай арганізацыі завозу тавараў. Падчас маніторынгу ў дзвюх крамах Ушацкага раёна адсутнічаў шэраг тавараў, прадуцтваў іх асартыментным пералікам. У краме № 16 у вёсцы Сарочына ў продажы не было малака і кісламалочных прадуктаў, тварогу і тварожных вырабаў, масла, маянэзу, здробненых вырабаў, малочных кансерваў... У краме № 74 у вёсцы Беркуды Ушацкага раёна на момант візіту кантралёраў у продажы адсутнічалі малако і кісламалочная прадукцыя тлустасцю да 2,5 працэнта, тварог тлустасцю

не больш за 5 працэнтаў, смятана з тлустасцю не больш за 20 працэнтаў, малочныя кансервы, мармелад, абаранкі, дрожджы...

Па прычыне неналежаў арганізацыі работы па завозе тавараў у краме вёскі Янава Сенненскага раёна адсутнічалі прадуцтваў кісламалочнай прадукцыі з нізкім утрыманнем тлустасці з тлустасцю не больш за 20 працэнтаў, тварогі тварожных вырабаў, а таксама яйкі, мясныя кансервы, у тым ліку і для дзіцячага харчавання. Замест пятнаццаці найменняў сокаў меліся толькі дзв'яццаць, замест пяці найменняў цукерак у каробках — толькі тры. Па выніках маніторынгу былі прыняты меры па завозе тавараў. Да дысцыплінарнай адказнасці прыцягнуты сям работнікаў Ушацкага і Сенненскага раёна.

У гандлёвай сетцы Віцебска падчас маніторынгу захоўвалася стабільная сітуацыя. Пры гэтым кантралёры адзначаюць, што попыт насельніцтва ў малочнай прадукцыі забяспечваўся ў асноўным за кошт тавараў, якія рэалізуюцца па свабодных цэнах. Адзначаўся недахоп малочнай прадукцыі, уключна

у пералік сацыяльна значных тавараў, цэны на якія рэгулююцца Міністэрствам эканомікі. У сувязі з павышэннем попытам на малочную прадукцыю па рэгуляваных цэнах, Віцебскі гарвыканкам прапанаваў кіраўнікам гандлёвых прадпрыемстваў абмежаваць продаж тавараў павышанага попыту пакупнікам у межах рэкамандаваных нормаў. У пералік уключаны малако, смятана, тварог без дабавак і напаяльнікаў, сыры чвёрдцы, масла, кансервы мясныя, кансервы для дзіцячага харчавання (мясныя і мяса-раслінныя), малако згущанае без напаяльнікаў. Паводле слоў кіраўнікоў гандлёвых аб'ектаў, канфліктных сітуацыяў у сувязі з уведзенымі абмежаваннямі не ўзнікала.

Вынікі кантрольна-аналітычных мерапрыемстваў былі разгледжаны на працоўнай нарадзе ў Віцебскім гарвыканкаме, а таксама ў гандлёвых арганізацыях. Прыняты меры па ўстанавленні парудэнняў. Да дысцыплінарнай адказнасці прыцягнулі каля дваццаці чалавек.

Супрацоўнікі Камітэта дзяржаўнага кантролю Віцебскай вобласці летас вывучалі пытанне выканання заканадаўства пры распрадаванні дзяржаўнай маёмасці.

Маніторынг па тэме вёўся на тэрыторыі Віцебскага, Расонскага, Аршанскага, Мёрскага, Лёзненскага раёнаў, а таксама Віцебска, Полацка, Оршы, Наваполацка.

На кантролі

АХОВА СУПРАЦА ЗЛАДЗЕЯЎ

А 4 гадзіне ночы 1 лютага адразу 5 кватэр на вуліцы Сташкевіча ў горадзе Асіповічы перайшлі на аварыйную сістэму аховы.

Нарад групы затрымання тэрмінова прыбыў на месца здарэння: супрацоўнікі міліцыі звярнулі ўвагу на ўваход у падвал каля аднаго з пад'ездаў, дзе заўважылі святло ад ліхтарыка. У выніку затрыманы 39-гадовы мужчына, жыхар Мінскай вобласці, раней судзімы. У падвале супрацоўнікі аховы знайшлі скрадзеныя кавалкі тэлефоннага кабелю, агульны кошт якіх перавысіў 900 тысяч рублёў.

5 лютага ўдзень у горадзе Крычаве на тэрыторыі прадпрыемства «Камунальнік» 70 кілаграмаў чорнага металу спрабавалі скрадзі мясцовыя жыхары 34 і 23 гадоў, якія нідзе не працуюць і былі раней судзімыя за крадзяжы. Іх затрымаў нарад міліцыі Крычавскага аддзела дэпартаменту аховы з дапамогай службовага сабакі па мянушцы Нэксія.

Ул. іфн.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ

Открытое акционерное общество «Могилевский завод искусственного волокна» ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН по продаже машин бобинажно-перемоточных БПИ-1 (1966–1977 г. выпуска) в количестве 10 единиц

Начальная цена 39 900 000 рублей, в том числе НДС (по ставке 20%) 6 650 000 рублей. Сумма задатка 3 990 000 рублей. Аукцион состоится 13 марта 2012 года в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105. Собственник, продавец и организатор аукциона: ОАО «Могилевский завод искусственного волокна», г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105. Контактный телефон (8 0222) 29 75 13. Объекты расположены по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105.

Заявителю для участия в аукционе необходимо в срок, указанный в извещении, внести задаток, заключить соглашение о правах и обязанностях сторон, а также представить необходимый пакет документов в соответствии с действующим законодательством.

Задатки перечисляются не позднее 12 марта 2012 года на счет ОАО «Могилевский ЗИВ»: р/с 3012110491088 в Могилевском региональном отделении ОАО «Бельнефтеэкономбанк» код 226, УИИ 790133562, ОКПО 291562437000.

Заявки принимаются ежедневно в рабочие дни с 9 до 17 часов по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105, ОАО «Могилевский ЗИВ», каб. 315.

Последний день подачи заявок: 12 марта 2012 года до 17.00. Заключительная регистрация участников аукциона состоится 13 марта 2012 года с 11.30 до 12.00 в зале заседания ОАО «Могилевский ЗИВ».

Всем желающим предоставляется возможность предварительного ознакомления с объектами аукциона. Победителем признается участник, предложивший наибольшую цену.

Продавец имеет право снять предмет аукциона с торгов не позднее 3-х дней до его проведения, о чем извещаются участники.

Срок заключения договора — не позднее 15 рабочих дней с момента подписания сторонами протокола о результатах проведения торгов.

Задаток засчитывается в счет оплаты приобретенного объекта. Победитель аукциона в течение 5 рабочих дней, после проведения торгов, возмещает фактические затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением документации, необходимой для его проведения. Демонстрация оборудования проводится за счет покупателя и в стоимость объектов не включается.

ГП «Гродненский центр недвижимости» сообщает, что в связи с изменением действующего законодательства в извещении об открытом аукционе по продаже права аренды земельных участков в г. Гродно, опубликованном в газете «Звязда» от 26.01.2012 г. в пунктах 2, 3 и 5, слово «пос» с момента вынесения решения горисполкома о передаче земельного участка победителю аукциона» читать слова «со дня утверждения протокола о результатах аукциона».

ООО «Арбитр», управляющий по делу о банкротстве – организатор торгов, сообщает о проведении ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ по продаже имущества Волковыского ОАО «ПМК-Строй»:

№ лота	Тип ТС	Наименование лота	Марка	Год	Начальная цена продажи лота	Шаг торгов (5 % от начальной цены)	Задаток
1	Автобус	ГАЗ 5312 «Волгарь»	1990	16 519 923 р.	825 996 р.	825 996 р.	
2	Автокран	КРАЗ 2501	1991	45 171 810 р.	2 258 591 р.	2 258 591 р.	
3	Грузовой	ГАЗ 5201	1989	15 888 366 р.	794 418 р.	794 418 р.	
4	Грузовой	ЗИЛ 130	1991	15 019 587 р.	750 979 р.	750 979 р.	
5	Грузовой	УАЗ 3303	1985	5 601 600 р.	280 080 р.	280 080 р.	
6	Прицеп	ОДАЗ 935	1989	4 333 500 р.	216 675 р.	216 675 р.	
7	Легковой	ВАЗ-21099	1993	4 839 210 р.	241 961 р.	241 961 р.	
8	Экскаватор	ЭО2621В	1990	37 489 005 р.	1 874 450 р.	1 874 450 р.	

Торги проводятся в форме аукциона, открытого по составу участников и по форме подачи предложений о цене.

Торги состоятся 01 марта 2012 года в 14:00 по адресу: г. Гродно, ул. Солнечная, 5.

До подачи заявки Претенденту необходимо перечислить задаток в безналичном порядке по следующему платежному реквизиту: Волковыское ОАО «ПМК-Строй», р/с 3012220200013 в ОАО «Белгоспром» отделение в г. Волковыск, код 15

